

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Grudis — December 16, 1964 Nr. 141

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BUDIZMAS IR POLITIKA

PRIE PAINIAVOS VIETNAME SUKĖLIMO IR NORO PASIPRIESINTI KOMUNISTAMS SUMAŽĖJIMO DAUG PRISIDĖJO MAŽAS BŪRELIS BUDISTŲ VIENUOLIŲ, DĖL KURIŲ INTENCIJŲ IKI ŠIOL DAR NĖRA VIENINGOS NUOMONĖS. — VIENA AIŠKU, KAD NORS BUDIZMAS, KAIP RELIGIJA, PRIESTARAUJA MARKSIZMUI, JO VARDU PRADĖJĘ KALBĖTI DAUG PADEJO KOMUNISTŲ ĮSIGALĖJIMUI PIETRYČIŲ AZIJOJE.

Vytautas Meškauskas

Karas Vietname buvo praloštas Washingtone, o ne pietryčių Azijos džiunglėse. Faktinis kalvinizmas buvo Amerikos viešoji opinija, kurios spaudžiama Washingtono administracija nesiryžo vesti bet kokios kiek griežtesnės politikos. O opiniją sudaro spauda ir intelektualų sluoksniai. Tų pažiūrų susiklostyti padėjo mažas apytamsių budistų vienuolių būrelis.

Galutiną smūgį Diemo režimui Pietų Vietname suteikė 73 metų amžiaus vienuolis Thich Quang Duc, kuris Saigono gatvės viduryje užšipylė 5 galionus benzino ir jį padegė su cigarečių žiebtuvėliu. Visas Vakarų pasaulis tada gavo "rodymą", kad Diemo režimas yra iš tikro negeras, jei dėl jo taip žudosi žmonės. Prezidentui Kennedy pakartotinai pareiškus, kad Vietname "reikalingos asmeninės" permainos, karininkai pagaliau Diemą nuvertė ir tuo pačiu kraštą pastūmėjo į katastrofą.

Amerikos intelektualų sluoksniuose, kuriuose seniai buvo vedama propaganda prieš Diemą ir visus kitus autoritarinius režimus, išskyrus komunistų, buvo atsisakyta nuo bet kokios prielaidos, kad tai galėjo būti komunistų triukas, nes, girdi, budizmas ir komunizmas yra du nesuderinami dalykai.

Tai, žinoma, tiesa. Budizmo, kuris yra visa 500 metų senesnis už krikščionybę, esmę sudaro "Keturiolios Kilmios Tiesos": 1, egzistencija yra kančia; 2, kančia kyla iš geismo ar ilgesio; 3, išsigelbėjimas nuo kančios yra geismo numarinimas; 4, o geismai yra sutramdomi laikantis aštuoneriopo kello: teisingų pažiūrų, teisingų pastangų, teisingo protavimo, teisingų norų, teisingos kalbos, teisingo elgesio, teisingo gyvenimo ir teisingo susitelkimo. O kas yra teisinga, nustatoma penkiomis moralinėmis taisyklėmis:

1. Neužimušk nė vieno gyvo su tvėrimo, 2. neimk to, kas tau neduota, 3. neiešk meluoti, 4. negerk svaigųjų gėrų, 5. netrukdyk būti nesuteptam (nekaltam).

Iš to matosi, kad budizmas yra daugiau etikos taisyklių rinkinys negu religija (prasta prasme, nes jis nieko neskelbia apie Dievą, iš viso nežino jokių nenatūralių jėgų, kaip vėlnio, ir budistų maldos nėra į ką nors adresuotos, bet tik paties besimeldžiančiojo minčių

išsivalymo procesas. Ta prasme budizmas yra ateistinis.

Aišku, kad budizmas iš esmės nieko bendro neturi su materialistiniu komunizmu ir iš viso su pasaulietiška politika. Tačiau, ilgai, kaip ir kiekviena religija, budizmas pradėjo vaidinti tam tikrą vaidmenį valstybiname gyvenime. Taip kaip Romos imperatorius Konstantinas krikščionybę paverė oficialia religija, taip Indijos imperatorius Asoka 250 m. prieš Kristų budizmą paskelbė oficialia Indijos religija.

Budizmas išsiplėtė visoje Azijoje, tačiau kaip valstybinė religija išsilaikė tik Tibete iki kinų komunistų okupacijos. Komunistai savo valdomuose kraštuose budizmą pakenčia tik tiek, kiek jis jiems reikalingas daryti įtakos į kitų kraštų budistus. Už tat ir Sovietų Sąjungą ir Raudonoji Kinija turi savo budistus, kuriuos siunčia į užsienius, kad pasmerktų... JAV imperializmą.

Mūsų laikais budistų vienuoliai turi dar didelės įtakos Burmoje ir Ceilone. Naujai jie jos įsigijo Pietų Vietname. Su amerikiečių pagalba budistų vienuoliai pastebėjo, kad jie gali vieną ar du kartus įtakoti ir politinę raidą. Susideginimas budistų vienuolių tarpe yra toli gražu ne retas reiškinys. (Nors budizmas ir nieko nemoko apie pomirtinį gyvenimą, tačiau visuotinė tikima, kad vėlė apleidusi kūną vėl kur nors įsikuria.).

Marquerite Higgins neseniai rašė iš Saigono, kad šiuo metu budistai daro daugiau sunkumų amerikiečiams ir jų remiamai valdžiai Saigone negu komunistų partizanai. Taip pvz., kai gen. Kahnas norėjo įvesti daugiau tvarkos, komunistų vienuoliai jam grasino susideginimo serija. Kahnas kapituliavo. Dabar budistai šiaurėje prieš kitą, jau civilio -- buv. Saigono burmistro -- Houng vyriausybę, kuri tokiu būdu turi daugiau rūpesčių negu frontuose.

Amerikiečiai jau pradėjo sukti sau galvą, ar tik tie vienuoliai, kaip Thich Tri Quang, kuris faktiškai privedė prie Diemo nuvertimo ir yra buvęs komunistinėje Vietname dalyje, ar Thich Tam Chau, konkuruojas dėl įtakos su pirmuoju, nėra tik komunistų agentai. Tačiau toks svarstymas, anot Higgins, tėra tik laiko galšėnimas, nes budistų politikai yra

per gudrūs duoti bet kokią aiškų atsakymą. Viena tačiau aišku, kad jie šiuo metu dirba komunistų naudai. Šiuo atveju jų motyvai nėra tiek svarbūs. Jie gali būti paprasčiausi agentai, tokie, kokius komunistai turi beveik visų tikybų dvasininkų rūbuose. Galimas daiktas, kad kai kurie jų, kaip pildė Time, daro klasišką visų komunizmo talkininkų klaidą, būtent jie galvoja, kad galėsią patys kaip nors "susidoroti" su komunizmu.

Atrodo, kad šiandien amerikiečiai taip pat mielai sutiktų su Diemo grįžimu į Saigoną, kaip kad su buvusiu Katangos sukilėlio Tshombės įsiviešpatavimu visame Kongo krašte. Deja, Diemas jau nebegyvas. O tai, ką dabar Washingtone siūlė gen. Maxwell Taylor, būtent praplėsti kar veiksmus į komunistų valdomas teritorijas -- priešrinkimines kampanijas metu tai jau siūlė senatorius Goldwateris. Ir kai su tomis priemonėmis vis dar delsiama, savo keliu tik skubama į pralaimėjimą.

Kas nauja
Pasaulyje

* JAV 3 KARTUS sėkmingai ir 1 kartą nesėkmingai paleido naujas raketas į erdves.

Atlas Centaur raketą atliko tikslų bandomąjį uždavinį, ruošiantis taja raketa siųsti įvairius instrumentus į mėnulį.

Mariner IV, vykstanti su televizijos kameromis fotografuoti Marso, atliko reikiamus postūlius erdveje, užtikrinant priartėjimą prie Marso apie 5000 mylių, atlikus 325 mil. mylių kelionę.

Titan -- 3A, karinė erdvės raketa, taip pat atliko tikslius pratimus erdveje, ruošiantis ją panaudoti kariniams uždaviniams.

Tuo tarpu Gemini raketa, kurią ruošiamasi erdvei paleisti su 2 astronautais, dar vis rodo netobulumų saugumo sistemoje.

* FIDEL CASTRO susilaukė rimtų galvosūkių. U.S. News & World Report rašo, kad pagrindė visų bėdų yra krašto ekonominiai sunkumai. Žemės ūkio produktų gamyba yra smukusi, lygiai kaip smunka transporto priemonių tinkamas išlaikymas. Pačioje viršūnėje, Castro artimiausioje aplinkoje įvykę pasikeitimai rodo, kad vyksta kova ir verda nepasitenkinimas. Darbo ministeris A. M. Sanchez, atleistas iš pareigų "už administracines klaidas" bandė nusižudyti. O jis buvo vienas iš artimiausių bendradarbių Castro grupėje, vienas iš 8 "revoliucinės partijos" direktorių.

Castro susirūpinęs, kad Raudonoji Kuba ir Castroizmas nuostoj savo populiarumo ir niekas

Grudžio 6 d. Chicagoje buvo paminėtas A. Smetonos monografijos iniciatorius a.a. dr. Jonas Paplėnas. Nuotraukoje minėjimo susirinkimo dalyviai. Sėdi iš kairės: Ona Biežienė, Bronė Kalvaitienė, Antuanetė Kazanauskienė, Eugenija Bartkuvienė, Bronė Paplėnienė, Stefanija Rudokienė ir Vincė Jurkūnienė. Stovi: Kazimieras Pocius, Teodoras Blinstrubas, Danguolė Bartkuvienė, inž. Jonas Jurkūnas, Elena Pocienė, Jonas Kazanauskas, Antanas Kalvaitis, dr. Juozas Bartkus, dr. Steponas Biežis, inž. Eugenijus Bartkus ir dr. Antanas Rudokas.

VIA. Račkausko nuotrauka

PAMINĖTAS A. SMETONOS
MONOGRAFIJOS INICIATORIUS

į tai nebekreipia dėmesio. Niekas jį nepesė Lot. Amerikoje ir nežinia, kaip jo atžvilgiu laikysis naujieji Kremliaus viršininkai. Išnykus iš dėmesio centro, Castro nustojo buvęs visokias derybų objektu.

* SENAT. B. GOLDWATERIS pasikalbėjime su U.S. News & World Report atstovu pareiškė, kad rinkimai buvo pralaimėti jau liepos 15 d., kada gub. Rockefelleris ir gub. Romney pareiškė neremiamą numatytą respublikonų kandidatų. Be to buvo sunku, beveik neįmanoma, trumpu laiku paneigti įspūdį, kad Goldwateris nebuvo nei "trigger-happy", nei nusistatęs panaikinti Social Security sistemą. Demokratai su liberaliojo respublikonų sparno pagalba sugebėjo sukurti tokią Goldwaterio karikatūrą, kurios jau niekas nebegalėjo ištrinti iš daugelio vaizduotės.

* PRANCŪZIJAI plečiant prekybinius santykius su Sov. S-ga, nukentėjo prancūzų komunistų partijos iždas. Iki šiol prekyba su Maskva rūpindavosi ir vykdė komunistų įkurtos bendrovės, kurių pelno dalis eidavo partijos reikálams. Dabar, vyriausybės perėmus tuos prekybos reikálus, dėl finansinių sunkumų turėjo užsidaryti kom. partijos laikraštis Liberation.

VLIKO VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGAS IR DARBO SRITIS

Grudžio 9 apsiungusio Vliko Valdyba išsirinko pavaduotojais S. Lušį ir dr. B. Nemicką, protokolų sekretorium — B. Bieliuką, generaliniu sekretorium — J. Audėną, ir pasiskirstė darbais: vadovavimas valdybai ir tarptautiniai reikalai — V. Sidzikauskui, finansų reikalai ir Tautos Fondas — dr. B. Nemickui, informacijų reikalai — J. Audėnui, Vliko ekspozitūros (politinės, informacinės, finansinės) laisvajame pasaulyje — S. Lušui, padėtis krašte — dr. K. Čėginskui, laisvės kovų dokumentacija — K. Bielinui ir tarpgrupiniai santykiai — B. Bieliukui. (E)

PREL. JONAS BALKUNAS PASILIEKA TAUTOS FONDO PIRMININKU

Apsijungusiam Vlikui sudarant naujus savo darbui organus, daug dėmesio skiriama lėšų telkimui. Tai

Prez. Ant. Smetonos monografijos pasirodymas šiandieną, be abejo, yra reikšmingiausias įvykis lietuvių visuomenės kultūriname gyvenime.

Išsamus Aleksandro Merkeliu kruopščiai paruoštas veiklas taip pat yra geriausias atkirtis okupanto šmeižtams bei Nepriklausomos Lietuvos istorijos klasojimui.

Kiekvienas susipratęs lietuvis laisvajame pasaulyje netik turėtų pats ją įsigyti, bet ir kitiems pasiūlyti bei padovanoti tiems, kurie jos įsigyti nepajėgtų.

Ilgai tos knygos buvo laukta. Daug darbo į ją įdėta. Jos idėja jau seniai buvo iškilusi tautininkų tarpe. Dar 1959 metais Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos valdyba pavedė savo vicepirmininkui a.a. dr. Jonui Paplėnui pradėti knygos paruošiamuosius darbus. Kol gyveno, jis buvo pagrindinis tos knygos idėjos vykdytojas ir puoselėtojas. Jis netik talkino knygos autoriui Aleksandriui Merkeliui planuoti jos turinį ir rinkti medžiagą, bet taip pat nepailstamai rūpinosi jos išleidimu.

Negailėstinga mirtis išskyrė jį iš mūsų tarpo ir neleido jam džiaugtis savo pastangų ir darbo vaisiais — knygos pasirodymo skaitytųjų tarpe.

Grudžio 6 d. jo darbų ir idėjų puoselėtoja bei vyk-

dytoja Bronė Paplėnienė, ryšium su knygos pasirodymu, sukvietė Chicagoje į savo butą būrį dr. Jono Paplėno bendradarbių ir bendraminčių. PLB pirmininkas Juozas Bachunas su ponida del sniego pusnių atvykti negalėjo. Jis atsiuntė laišką prisijungdamas prie minėjimo.

Susirinkusiems Bronė Paplėnienė priminė, kad geriausias velionies dr. Jono Paplėno pagerbimas yra toji knyga, kuria jis tiek rūpinosi ir kuri išėjo tokia, kokią jis norėjo matyti.

Susirinkusiųjų tarpe taip pat buvo visa 1959 metų ALT S-gos valdyba, susidedanti iš inž. Eugenijaus Bartkaus, inž. Jono Jurkūno, dr. Antano Rudoko ir Teodoro Blinstrubo. Dr. Jonui Paplėnui mirus vicepirmininko pareigoms eiti valdyboje buvo pakviesta jo žmona Bronė Paplėnienė.

Susirinkę gyvai diskutavo a.a. dr. Jono Paplėno nuopelnus tai knygai ir gerėjosi jos turiniu bei forma.

Svečiai Bronės Paplėnienės ir jos dukrelės Auksės buvo gražiai priimti ir pavaišinti.

V. A. Račkauskas

* JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo Taryba organizuoja Rytinio pakraščio lituanistinių mokyklų studijinę konferenciją New Yorke, 1965 m. sausio mėn. 2-3 dienomis. Konferencija įvyks Apreiškimo parapijos salėje, 259 North 5th St., Brooklyn, New York.

Konferencijoje kviečiami dalyvauti New Yorke, New Jersey, Hartfordo ir Bostono apygardų, apylinkių ir Rochesterio, Philadelphijos, Washingtono, Baltimorės ir Pittsburgho apylinkių lituanistinių mokyklų mokytojai, tėvų komitetų atstovai bei apylinkių švietimo vadovai ir visi lituanistiniu švietimu besijdomaujantieji.

Komunistiniai spąstai Azijos pietryčiuose...

Amerikiečių skautų vadovai svečiuos pas Bostono Lietuvius jūrų skautus, švenčiant 3 metų įsikūrimo sukaktį.

B. Kerbelienės nuotrauka

BOSTONO JŪRŲ SKAUTŲ ŠVENTĖ

Š.m. lapkričio mėn. 29 d. Tautinės Sąjungos namuose įvyko jūrų skautų Nemuno Tunto sueigos savo veiklos 3 m. sukakčiai atžymėti.

K. Gruzdas už darbą Lietuvų Jūrų Skautijos ir Nemuno Tunto gerovei pakeltas į vyresnio val-

Kristina Jančauskaitė trimtuoja susirinkimui.

Nemuno Tunto tėvų komiteto pirmininkė Irena Manomaitienė suaktyvinė sueigoje kalba į svečius.

B. Kerbelienės nuotrauka

tininko laipsnį, taip pat V. Ulevičius už pavyzdinę savo pareigų atlikimą pakeltas į valtininko laipsnį. Jūrų skautai-tės, geriausi mokiniai: V. Steponaitis,

K. Kriaučiūnaitė, K. Jančauskaitė, B. Račkauskaitė ir R. Gavelis, už sąžiningai įvykdytą skautų geležinį įstatą N. Tunto apdovanoti skautiškų vaizdų albumu "Laužai liepsnoja vakaruos".

Sueigos metu Nemuno Tuntą inspektavo BSA atstovai ir pareiškė, kad tai esąs vienas iš geriausių atrodančių vienetų priklausančių jų žinioje. Tvarkingiausiai atrodantis BSA atstovams buvo J. A. Senuta, Nemuno Tuntas amerikiečius apdovanojo lietuvišku "auksu" - gintaru iš Baltijos jūros papuoštu tautinėmis juostelėmis. Taip pat dalyvavo latvis sk. Ziemgals, kuriam buvo padovanota gintaro gabalėlis "skrynuteje".

Tuntininkui P. Jančauskui apibūdinus 3 m. veiklą, jam buvo padovanotas medžio drožinys - inkaras, kaip vienybės ir stiprybės simbolis.

Laužo programoje j. skautaitės rodė savo sugebėjimus dainomis, muzikos instrumentais ir vaidyba.

Vaišių metu tėvų komiteto vicepir. Br. Utenis iš savo lėšų apdovanojo 7 geriausius j.s. šaulius trofėjomis ir sidabro medaliais. Pirmą vietą atiteko j.s. vair. J. Lendraitis.

J. sk. M. Manomaitis daug pasidarbavo sueigą rengiant ir ją vykdančiam.

Nemuno Tuntas kartu su tėvų komiteto dėkingi Lietuvų Jūrų Skautijos vadams: j. sk. H. Stepačiui, j.v.s. L. Knopmilleriui,

Myk. Manomaitis su skaute Kristina Kriaučiūnaite.

Nemuno tunto skautai Lendraitis ir Manomaitis prie kalėdinių žaislų gaminimo.

Nemuno tunto skautai beturčiams vaikams ruošia žaislus. Iš kairės: Kazakaitis, Bajerčius, Gavelis ir Matjoška.

LJS Skaučių skyr. ved. Daliai Lukošūnaitė ir j. sk. Ed. Vengianskui už sveikinimus, svečiams ir tėvams už dalyvavimą sueigoje ir aukas.

Dabartinio metų tėvų komiteto pirm. yra I. Manomaitienė. Sesių ūdryčių Orchidėjų valties valtininkė F. Izbickienė.

B.K.

ALĖS RŪTOS KELIAS Į KAIRĘ

Šiomis dienomis jau pasirodys knygų rinkoje.

Autorė šiuo kūriniu yra laimėjusi Dirvos skelbtojo konkurso 1000 dol. premiją, kurios mecenatu buvo J. Česna iš Omahos.

Knyga išleido Vilties leidykla. Kaina — 3 dol.

Knygų platintojai ir pavieniai skaitytojai prašomi užsisakyti knygą, rašant Dirvos adresu.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

REQUEST RECORDS

yra puikusia dovana bet kuriai progai! Naujausia ir puikusia gi yra ilgo grojimo autentiška lietuviška plokštelė.

Reikalaukite artimiausioje krautuvėje ar rašykite dėl katalogo:

REQUEST RECORDS, INC.
66 MECHANIC ST.
NEW ROCHELLE, N. Y.

IEŠKOMI

BERNIUSEVIČIENĖ Lucė, Vincas Lukaševičiaus sesuo, iš Giraitės kaimo, Nedzingės parapijos.

ČESNAUSKAS Pranas, Vincas stūnas, atvykęs į Chicago 1919 m. KALNIETIS Juozas, Kazimiero stūnas iš Butelkių kaimo, Rokiskio apskr.

KARPEVIČIUS Povilas iš Rokiskio apskr.

KAŽUKAUSKAS Antanas, gyvenęs Brighton Parke.

KLIMŲ ŠEIMA: Juozapas, Rokas stūnas, Rokas, Cecilija, Marytė, Lili, Onutė, Magdelena, Antanas ir Petronėlė Skužinskaitė Klimienė.

LENKEVIČIUS Jonas iš Viljampolės, atvykęs su Motiejais Bražausko šeima.

NARGELEVIČIENĖ Godlevskytė Aleksandra, 1951 m. atvykus iš Vokietijos pas sponsorį E. Korzoną.

MISEVIČIENĖ Wolkowska Paulina iš Kedainių apskr., Dotnuvos valsč., Valučių kaimo, atvykus į Chicago prieš I karą.

PROKOP VINČAS ir jo žmona Stefanija Žemkauskaitė, buvusi gailėstinga sesuo.

RAČKAUSKAS Leonas, Antano stūnas, iš Vistalų.

RUZGAČIO Jono Ignaco, gyvenusio Bridgeporte, giminės bei pažįstami.

ŠOLIŪNAS Juozas ir jo sesuo Agota Šoliūnaitė, Juozo vaikai, iš Beviršių kaimo, Rudaminos parap. atvykę prieš I-jį karą. STONKUS Danielius, Antano stūnas, gimęs 1928 m. Šašaičių kaime.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsilipti.

Lietuvos Generalinis Konsulatas, 6147 South Artesian Ave., Chicago Ill. 60629.

EDUARDO IR STASIO PALUBINSKŲ DĖMESIUI

Prieš kurį laiką Connecticut valstijoje mirusi Petronė Bogan buvo užrašiusi savo stamboką turčią Onos Palubinskienės, Ievos Kundreskienės ir Antano Lazausko vaikams. Turimomis žiniomis On Palubinskienė mirė 1924 metais, o jos du sūnūs, Eduardas ir Stasys Palubinskai, gyvena J.A. Valstybėse. Juodu turi teisę į stamboką palikimą. Ieškomieji arba apie juos žinantieji malonėkite skubiai rašyti Lietuvos Generaliniam Konsulatui New Yorke:

Consulate General of Lithuania, 21 West 82nd Street, New York, N.Y., 10024.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Shakespeare — Hamletas — 5 dol.

Ant. Sukys — Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai — 3 dol.

J. Kralikauskas — Mindaugo nužudymas — 3 dol.

Juozas Mikuckis — Derliaus Vainikas — eilėraščiai — 3 dol.

Dr. J. Prunskis — Mokslas ir Religija — 2 dol.

L. Dambriūnas — Lietuviškas auklėjimas šeimoje — 50 centų.

Nerima Narutė (poezija) Relikvijos — 2 dol.

A. Tyruolis — Metų vingiai — 3 dol.

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

**POP SOME CORN...
POP SOME STROH'S
GREAT TOGETHER!**

STROH'S
Bohemian
BEER

BREWED AND BOTTLED BY THE STROH BREWERY CO. DETROIT, MICHIGAN

Niekas taip neiškelia maisto vertę kaip išimtinai liepsnoje darytas Stroh's skonis. Sekantį kartą, kai patieksite užkandžius — kuo besigardžiudami — patiekite su šaltu Stroh's alumi. Tai skonis, kurį kiti alūs norėtų turėti.

Stroh's

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirma-
dieniais, trečiądieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PLUOŠTAS NAUJAMETINIŲ RŪPESČIŲ

Atbėga paskutinės savaitės Donelaičio metų. Daug kur poe-
tą ir Toliminkiemio kleboną gerbėm, bandėm kai ką konkretaus pa-
daryti (pvz., išleisti aktorių įskaitytą jo Metų poemos ištraukų
plokštelę), bet... lengva pažadėti, gana sunku ištesėti. Metų pradžioj
kai kas pasistengė paskleisti tokių nuotakių, kurios reikia manyti, ir
energingoms pastangoms sparnus apkapojo. Berods, nemenką mūsų
rūpesčių našta sudaro tai, kad mes nuolat ir nuolat savo tarpe nesu-
siškaujam, lyg Babelio bokštą statydami. Gera valia ir vienybės dva-
sia mūsų vienokiams ir kitokiams pasiryžimams tikrai galėtų būti pa-
guodžianti talka. Menka paguoda vienu atveju tėvynės meilę dekla-
muoti, o kitu savo broliui būti Kalnui...

Pro Donelaičio pečius žvelgdami [Naujųjų Metų] aušrą, vėl valan-
dėlę stabterkim prie tų rūpesčių, kurie eina su mumis iš dienos dienon.
Visų pirma šio laikraščio reikalai. Metų bėgy Dirva davė nemen-
ką kiekį techniškaiai gerai padarytų ir paskelbtą medžiagą vertingų
numerų. Aišku, neišvengiamai pasitaikė ir silpnesnių gabalų. Ne-
blogai pažindami tas sąlygas, kuriose visa liet. išsivysto spauda dirba,
dėl silpnumo prieuolių Dirvos redaktorių negalim plakti. Viena, kas
yra ypač aiški pagirtina, tai kad Dirva nesistengia būti vienos organiza-
cijos biuleteniu, o bando plačiau apžvelgti tautinį ir emigracinį mūsų
gyvenimą, stengiasi kiek giliau apčiuopti ir to gyvenimo problemas.

Esminis rūpestis tebėra tas pats, kuris buvo gyvas ir praėjus-
ių metų šiuo laikui: ne tik išsilaikyti, bet augti ir stiprėti! Siekiai
patraukti, bet viena pati Dirvos redakcija to negali padaryti. Kad
ateinančiom dienom laimėjimų būtų pasiekta -- visų pirma turėtų
gyviau pajudėti ir subrusti laikraščio užnagaris. Laisvajam pasauly,
o taip pat ir šiame svetlingame krašte, tautininkų būriai nėra menki,
tautinės minties simpatikų gal net ir pulkai susidarę, tik reikia, kad
Dirvą jie atsigręžtų ne tik veidu, bet ir širdim.

Jie atsigręžę, jei laikraščio redakcija ir jos bendradarbiai dar la-
biau įtempis jėgas -- intelektualiniu ir informaciniu požiūriu laikraštį
padarys dar patrauklesnį ir spalvingesnį. Todėl itin rimtas uždavinys
yra ne tik išlaikyti Dirvos bendradarbių šeimą, netik dar tvirtiau ją
su laikraščiu sujungti, bet ir jaunų jėgų pasitelkti. Akademinius
diplomus turinčio mūsų jaunimo tarpe yra nemenkas būrys tokių mēr-
gynų ir vyrų, kurie gana gerai moka liet. kalbą ir tikrai turi kuo pasi-
rodyti. Kurios priežastys trukdo, kad Dirva būtų jų pasisakymo lau-
kas? Kiek supranti, mes nesam fanatikai, nesam ir bukami galvojan-
tys žmonės, tad pasistengsim suprasti ir tai, kas, gal, ne kiekvienu
atveju mūsų širdis glostys. Antra vertus, Dirvoje atsiradęs stipres-
nis jaunimo balsas gali išjudinti dialogą su vyresniąja karta, o tas
gal padėtų rasti atsakymus į ne vieną degantį klausimą.

Kiekvienam sunkiam ir sudėtingam darbui yra būtina dvasinė
ir medžiaginė parama. Prie nelengvų darbų priskirtinas ir spaudos
darbas. Konkretiškai Dirvos reikalais rūpinasi Vilties d-ja, talkon ateina
ir ALT S-ga. Pastaroji kelių paskutinių metų laikotarpį yra atli-
kusi tikrai stambių darbų, pvz., išleisdama A. Merklio parašytą
Antano Smetonos monografiją. Tas veikalas mūsų spaudoj dar nėra
išsamiau aptartas ir pakritikuotas, bet tautinė srovė tame veika-
le galės rasti ne vieną atramos tašką, o gal ir ne vieną atsakymą į ide-
ologinius klausimus.

Tačiau, kiek atokiau nuo kasdieninių organizacijos darbų stovin-
čiam, kartais susidaro įspūdis, kad mūsų, tautininkų, siekliai ir idealai
per laiką yra apsinėšę storoku dulkių sluoksniu. Aišku, viena ALT
S-gos valdyba "valymo" darbų negali atlikti -- jai reikalinga platesnė
nų tautininkų sluoksnių pagalba. Ar negerai būtų, jei skyrėm visi
energiją griebtusi atsiauginimo pareigų? Reikia sustabdyti abejingū-
mą, nesuiklausymą ir kai kur regimą krikimą, reikia vėl karštai pa-
sikalbėti apie savo ideologiją, reikia paieškoti būdų ir kelių, kurių
dėka mūsų dvasiniai poreikiai gerokai šokteltų į viršų. Asmeniškū-
mai, kurie kelia nesantailą, turėtų būti iš mūsų kūno be gailėsčio
iššauti. Būdami susiklaupę, siekiame ir principuose vieningi, be
atvangos siekia vis naujų laimėjimų, mes galėtumėm būti ypač
reikšminga ir pozityvi liet. išsivystymo bendruomenės dalis.

Tauta ir tautybė -- nėra tušti žodžiai. Pirmoji eilė jie apspren-
džia ne tik mūsų būdą ir siekimus, bet ir tautininkų gyvenimo bei
viešo reikšimosi stilių, kuriame turėtų būti ypač aiški gyvas dvasinis
ir intelektualinis pradai. Dirva yra pirmoji, kuri tokiomis mūsų
pastangoms gali padėti plėtotis ir augti.

Atsigręždami į Donelaitį, kuris pro savo būrus su tokia didele
meile žvelgė į savo tautą, -- moterys ir vyrai, ta pačia tautos meile
alsuodami, pabandykim dar vieną kartą "pajudinti žemę"!

(Servus)

DĖL GUSTAIČIO "ŽEMĖLAPIO"

Jau kuris laikas kuone per
visą lietuvišką spaudą skelbia-
mi V. Mingėlos parengti prane-
šimai, pasikalbėjimai su "Že-
mėlapio" autoriumi Algiju Gus-
taičiu. Iš tų rašinių ir pasikal-
bėjimų išėjo, kad sugalvota at-
vaizduoti Lietuvą kažkokiose
naujose ribose ir kažkokių nau-
jų būdų. Tuo žemėlapiu turėsi-
a remtis mūsų diplomatai, reika-
laudami atstatyti Lietuvą B. Min-
gėlos ir A. Gustaičio nustatytose
se ribose. Keisčiausia, kad vi-
suose rašiniuose minima mano

pavardė, ir ne tik minima, bet
ir tvirtinama, kad J. Andrius
pasistengė visą atsakymybę už
kartografinį žemėlapių tikslumą,
jo paruošimą ir jo brėžimą.
Tai daroma be mano žinios.

Sufantazuoti sienas, perkrikš-
tyti ar iškreipti vietovardžius,
istorinius faktus yra kriminalas,
ir aš prie tokio darbo nepri-
sidėsiu. Mano parengtą žemėla-
pį, kuriame Lietuvos teritorija
pažymėta tarptautinėmis sutar-
timis nustatytose ribose, ir ku-
rio paruošime dalyvavo mūsų
žymiausi mokslininkai, yra iš-
leidusi Lietuvių Enciklopedija;
juo gali naudotis ir diplomatai,
ir kas tik nori.

Manau, kad Algijo Gustaičio
sumanytas "žemėlapis" yra tiek
pat realus, kiek reali jo kita
idėja -- gauti iš amerikiečių
bombonešį 30 milijonų dolerių

A. SMETONOS MONOGRAFIJA

Amerikos Lietuvių Tautinė
Sąjunga išleido Aleksandro Mer-
kelio parašytą didžiulę monogra-
fiją Antanas Smetona, jo visuo-
meninė, kultūrinė ir politinė
veikla. Knyga tikrai didžiulė, nes
vien tik monografijai skirtą
teksto yra 750 puslapių, priedo
dar įžangoms 16 psl. ir kiti 20
nenumuotų puslapių iliustra-
cijų.

Kaip iš Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos Valdybos pasi-
sakymo matyti, visas darbas bu-
vo varomas taip, kad monografi-
ja pasirodytų buvusio Lietuvos
prezidento mirties 20 metų su-
kakties proga. O pats rašymo ir
spausdinimo darbas buvo užsu-
ktas jau nuo 1959 metų. Planuojant
ir dirbant knygos tikslasturėjo
būti nuodugniau išryškinti Smeto-
nos asmenybę, įamžinti visą eilę
Lietuvos istorijai reikšmingų
įvykių ir svarbių duomenų, pa-
vaizduoti nepriklausomos Lietu-
vos laikotarpį ir atsikirsti okupa-
tui į šmeižtus.

Užsimojus vykdyti tokį plataus
masto, daugiašakį planą, tektų
stebėtis jau nebe tuo, kad ši kny-
ga yra didžiulė, bet greičiau tuo,
kad ji viena pajėgė atsakyti į vi-
sus klausimus. Toje knygoje juk
mes pagal leidėjų ir autorius už-
mojimą laukiame nebe vien tik
vaizduojant A. Smetonos gyvenim-
ą.

Žinia, kalbėdami apie savo bu-
vusį prezidentą A. Smetoną, mes
toli gražu nesutariame. Vieni
aištrina, tebeginame jį nuo viso-
kių puolimų, daugiau teigiama te-
bežiūrime į jo visus darbus, o jei-
gu jo veiklai ir primetama kurių
nors dėmių, tai jas mažiname,
kad jis su visais savo darbais lik-
tų šviesus. Kiti, galkartais ir per-
daug aištrina, laikomės neigiam-
mo požiūrio, padidindami dėmes,
išjungdami viską, kas teigiama.
Klystame, be abejo, ir vieni ir
kiti. Vien tik nekritiškai teigiam-
mai žiūrėti, mesturėtume matyti
šventojo paveikslą. O kur gi jūs
radote šiandien pasaulyje šven-
tojo vertą žmogų, kuris visą gy-
venimą dirbtų visuomenės darbą
ir dar keliolika metų stovėtų val-
stybės priekyje, perversmus su
sambaudininkais paėmęs valdžią
į savo rankas ir valdydamas pa-
laikęs autoritetinį režimą? Išei-
tų, kad toks šventasis tegalėjo bū-
ti tik mūsų šventoje Lietuvoje.
Bet taip šimtaprocentiškai nėra
ir negali būti.

Kita vertus, perdėtas kritiškū-
mas, vien tik neigiamo matymas
A. Smetonos valdyme ir to meto
Lietuvoje irgi yra nesveikas kra-
stutumas. Mes gi šiandien visi
pripažįstame, kad nepriklausoma
Lietuva padarė didžiulę pažangą.
Kada gi ji padarė tą pažangą?
Ar tada, kai frontuose kovojo su
bolševikais, lenkais, bermontin-
kiais, ar jau gyvendama ramiu
gyvenimu? Jeigu ramiu, tai jo ne-
kažin kiek juk ir bebuvo likę
iki 1926 m. gruodžio 17 d. Vadi-
nas, A. Smetonos prezidentavi-
mo metas be jokio svyravimo rei-
kia įskaityti į pažangos ugdymo
metus, vistiek, ar kam tai patin-
ka, ar nepatinka. Kitas dalykas
būtų teoretiskai svarstyti, ar mes
iš tiesų, turėdami visiškai lais-
vą demokratiją, nebūtume dar
daugiau padarę. Bet toks klausi-
mas ir tegali būti keliamas teo-
retiškai. Praktiškai galime tik
svarstyti tai, kas buvo, bet ne tai
kas būtų buvę. Gal dar būtų vie-
na galimybė -- svarstyti, kas ne-
reikalingo padaryta.

Mūsų visi svarstymai, žinoma,
dažnai teberemiami nemaža doze
aistrų. Tas dalykas gana supran-
tamas. Anie laikai gi dar visiškai
neseni, mes juos išgyvenome.
Kai kas turėjo ir savų idėjų,
kaip reiktų kraštą tvarkyti,
ir po perversmo nebegalėjo
jo ne tik stengtis jį įgyvendinti,
bet ir skelbti. Kraštas buvo tvar-
komas pagal tas idėjas, kurias
turėjo valdantieji. Kas neklusė,
skelbė savo idėjas ar priešinosi
esamajai valdžiai, tai gavo ir nu-
kentėti. O ką nors nubausti juk ne
kartą reiškia tuo pačiu įsigyti
amžiną priešą.

O aistras apramins tik laikas.

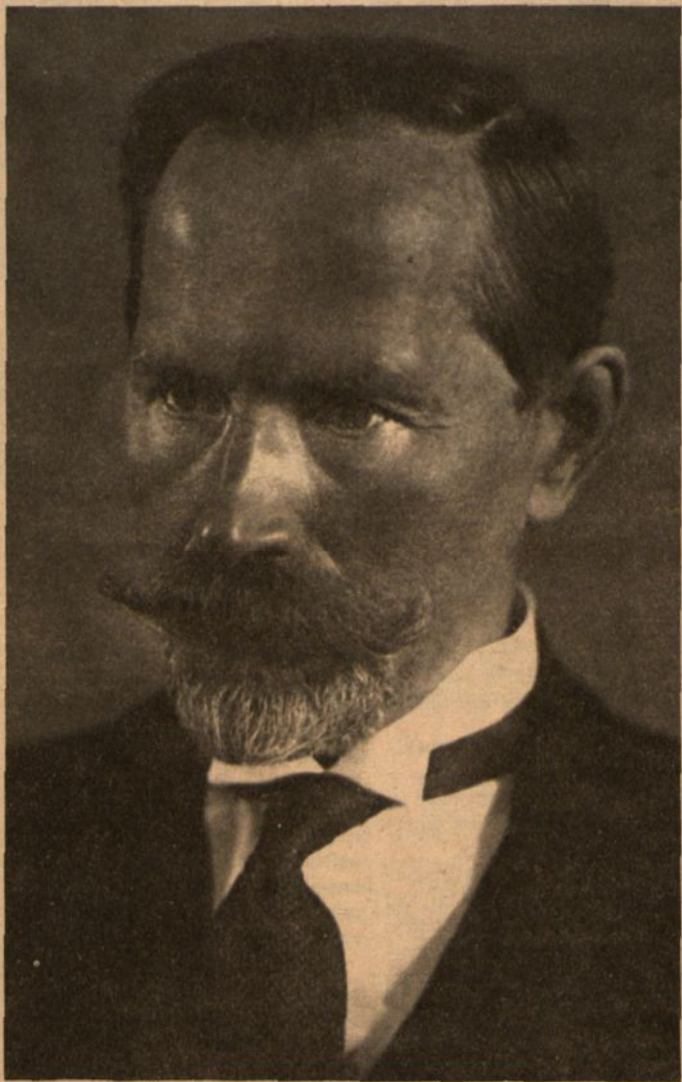
vertės lietuviškomis filmoms ga-
minti.

J. Andrius,
Los Angeles

Turint galvoje, kad A. Smeto-
nos asmuo mūnyse dar vis suke-
lia aistrą kai pradėdame apie jį
kalbėti, ar iš tiesų buvo pats lai-
kas rašyti jo monografiją? Ar ne-
reikėjo dar palaukti, kol tos aist-
ros galutinai išsibaigs?

Monografijos rašymo ir išlei-
dimo iniciatyvos ėmėsi tie žmo-

Šią monografiją rašant, jam
sunkumų, be abejo, bus sudarę
ir tas mūsų jau minėtasis daly-
kas, kad šįkart teko uždavinys
rašyti apie A. Smetoną, kuris su-
sidėjo su demokratine santvar-
ką nuvertusiais sluoksniais ir,
jų remiamas, perėmė vadovavi-
mą kraštui. Pro kontroversi-

Prezidentas Antanas Smetona

nės, kurie Smetonoje ir jo valdy-
me žiūri apskritai daugiau ar
vien teigiama. Jo gerbėjai tuo pa-
norėjo jam pastatyti paminklą.
Jie tai ir padarė. Jei kas su jais
nesutiktų, tai gal vis tiek pripa-
žinti, kad Smetona buvo didelis
vyras, ne koks puskarininkis, ir
kraštą vedė į pažangą. Dėl to pa-
žinti ir tą vyrą ir tuos kelius,
kuriais ėjo anuomet jo valdoma-
sis kraštas, ir verta ir reikia.
Kaip gi kitaip pažinsi savo kra-
stą praėjus?

Juo įdomiau skaityti šią mon-
grafiją, kad tiek jos autorius, tiek
leidėjai savo pasisakymuose kal-
ba apie bešališkumą, taigi apie
teisingą paveikslą, kurį ši knyga
turėtų sudaryti ir apie prez. A.
Smetoną ir apie anuometinę Lie-
tuvą.

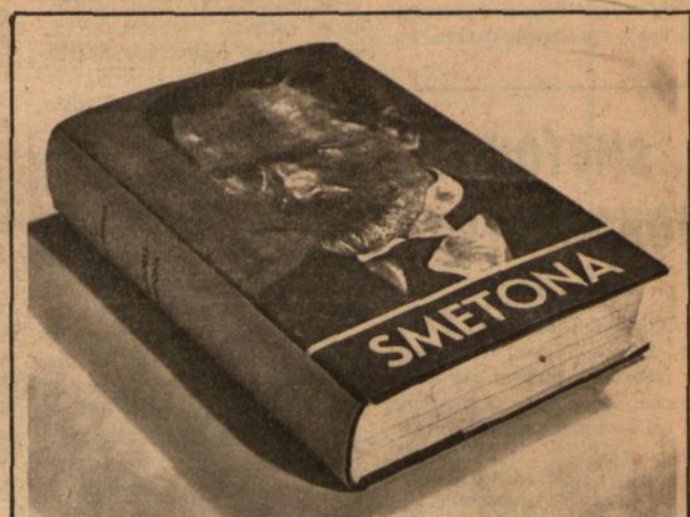
Biografu, toš monografijos au-
torium mums atrodo, buvo pasi-
kvieistas pats tinkamiausias žmo-
gus, Aleksandras Merkelis. Žino-
ma, yra nuoširdžiai įsitikinęs
smetonininkas, dėl to jam labai
rūpėjo atskleisti juo daugiau fak-
tų ir faktelių, kurie nušviečia A.
Smetonos pozityvius darbus.
Čia irgi galėtume ginčytis: ar
geriau biografo pasirinkti žmogų,
kuris yra palankus aprašomajam
asmeniui, ar kuris daugiau kritiškai
žiūri į tą asmenį ir jo darbus.
Mūsų atveju tie darbai juk reiškia
keliolika valstybės valdymo
metų. Bet jau visuotinaip pripažin-
ta, kad tik tomis temomis geriau-
siai galima pasisakyti, kurios ar-
čiausiai širdies.

Aleks. Merkelis šią monogra-
fiją yra atlikęs didelį darbą. Kai
kalbame apie didelį, tai turime
galvoje ne vien tik puslapių dau-
gumą, bet ir tam darbui panau-
dotosios medžiagos gausumą ir
įvairumą, o kartu ir tai, kad to-
kiam darbui pačios patogiausios
rašyti sąlygos būtų Lietuvoje,
naudojantis archyvais (šiandien
aišku, ir archyvai Lietuvoje yra
jau apnalkinti), bet ne svetur.
Tačiau A. Merkelis, kaip mato-
me, surinko daug duomenų ir
parašė darbą svetur!

Žinome kitą A. Merklio para-
šytą monografiją -- apie Tumų-
Vaižgantą. Bet ana buvo rašyta
Lietuvoje, ir ji rodo šiandien tik
A. Merklio didžiulį patyrimą ir
krūpštingumą tokį darbą dirbti. A.
Merkelis mėgsta rašyti plačiai ir
smulkmeniškai.

jų uolas, aišku, sunku prabristi.

Ar autorius kur užkliūva už
vienos uolos, ar kitos, tai palie-
kame spręsti politikams, režimo
draugams ar priešams. Vis dėl-
to atrodo, kad monografijos au-
torius, pasiėmęs šį darbą iš pa-
garbos buvusiam Lietuvos pre-
zidentui, stengiasi apie patį as-
menį ir jo darbus kalbėti su meile,
bet kai kurių jo vyriausybų
narių išskeldamas ir neigiamy-
bes. Deja, kai kurios neigiamybės

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

Kapitalinis ALEKSANDRO MERKELIO veika-
las, išleistas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos,
jau yra išsiuntinėtis iš anksto užsiprenumeravusiems.

Po 1964 m. gruodžio 1 d. monografijos platini-
mas vyksta per knygų platintojus ALT S-gos sky-
rius ir per ALT S-gos monografijos platintojo tiki-
ninką p. K. POCIŲ.

Monografijos prenumeratos (po 10 dol.) NEBE-
PRIIMAMOS. Norintieji monografiją užsisakyti
paštu sau ar dovanai, kreipiasi į

p. K. POCIŲ — 3908 FIR ST.,
EAST CHICAGO, INDIANA.

pridedant su užsakymu 12.50 dol. čekį ar piniginę
perlaidą.

Tai greičiausias ir patogiausias kelias monogra-
fijai įsigyti ar padovanoti.

Tuo pačiu (p. K. Pocius) adresu kreipiasi visi
knygų platintojai užsisakant monografiją.

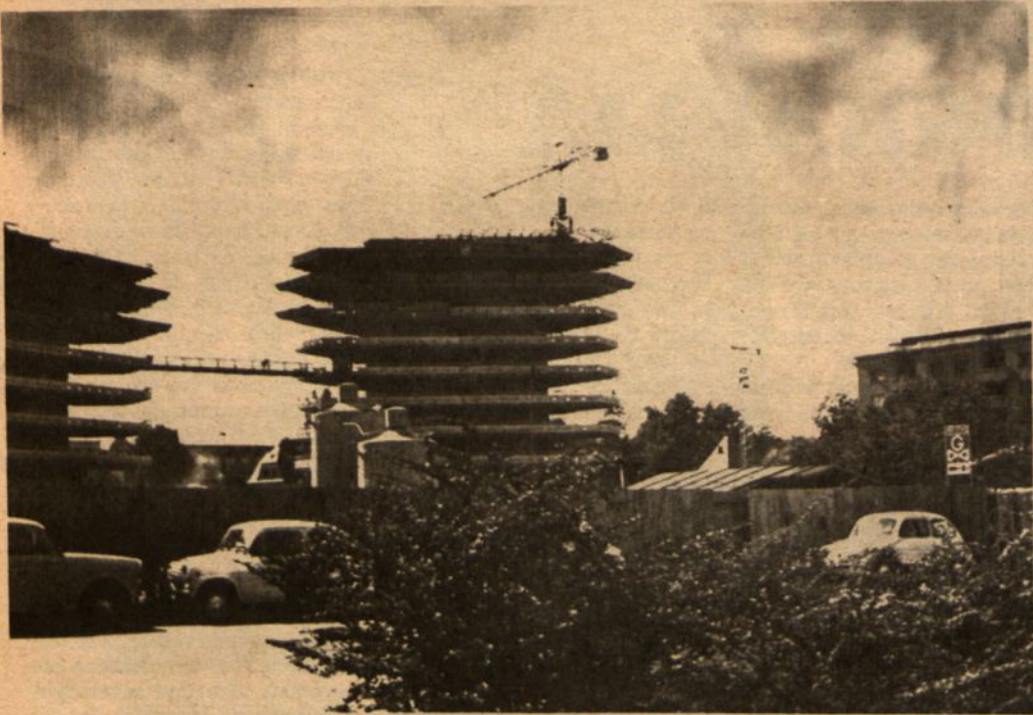
ir pačios iškyla, besakojant
faktus, be jokio reikalo dar pa-
brėžti.

Pats maloniausias darbas šią
monografiją rašant turėjo būti
pirmieji skyriai -- Antano Sme-
tonos vaikystė, mokslo metai, jau-
nystė. Tai dalykai, dėl kurių nie-
kas negali kabinėtis. O A. Smeto-
na dar mokykliniais metais įsijun-
gė į lietuvišką veiklą ir priekinė-
se eilėse buvo iki paskelbiant
nepriklausomą Lietuvą. Dalyvau-
damas organizaciniame gyvenime,
jis ypač reikšiasi spaudoje,
čia rašydamas jai, čia redaguo-
damas laikraščius, čia pats leis-
damas juos. Kurios klausimus
jis kėlė spaudoje, kiek tie patys
klausimai buvo svarbūs ano me-
to Lietuvai ir lietuviams, kiek
straipsniai atliepia patį Smeto-
ną, jo požiūrį, -- monografijos
autorius mums išdėsto smulkiai,
kartu vis nupasakodamas ir Lie-
tuvos gyvenimo įvykius. Tuo nu-
pasakojimu ne tik įvykdomas už-
simotasis uždavinys pavaizduoti
A. Smetonos asmenybę, bet ir
reikšminguosius Lietuvos istori-
jos faktus.

Politiškai visiškai savarankiškai
reikštis A. Smetona pradeda
savo leidžiamuoju "Vairo" žur-
nalu. Tada greit prasideda pir-
masis pasaulinis karas, o netru-
kus ir rūpesčiai Lietuvos, jau ne-
priklausomos, ateitim. Smetona
tada pradeda aiškiau reikštis kaip
būsimųjų tautininkų politikos re-
prezentantas, Tautos Pažangos
žmogus. Jam teko vadovauti Lie-
tuvos Tarybai, pasirašiusiai ne-
priklausomybės aktą, būti pir-
muoju Lietuvos prezidentu, pas-
kui opozicijoje varė savo poli-
tinę liniją ir vėl perimti vadova-
vimą jau perversmo būdu.

A. Merkelis parodo, kad iš tiesų
perversmą vykdė daugiau
krikščionių demokratų, negu tau-
tininkų remiama karininkija. Ji tik
tautininkų vadus, kaip dau-
giau vidurio srovės žmones, iš-
kėlė vadovauti. Vėliau krikščio-
nys demokratai, o ypač kitos
partijos buvo išjungtos iš vals-
tybės valdymo. Deja, ramaus gy-
venimo niekada nebuvo. Iš prad-
žių bent du sukilimus bandė su-
ruošti kairiosios partijos. Paskui
vis diktatoriškai pradėjęs
reikštis ministras pirmininkas
prof. A. Voldemaras, kuris bu-
vo išstumtas, veikiamas karinin-
kų, gen. Kubilinsas bandė paveikti
prezidentą, kad prof. Voldemaras
būtų grąžintas. Dar vėliau sa-
vo ranką stengiasi pridėti gen. S.
Raštikis, užėina įtempimas su
Lenkija, su Vokietija, kol Sov.
Sąjunga suveda įgulas ir užima
Lietuvą.

Šią monografiją beskaitant, ky-
la, žinoma, visokiasių minčių
dėl mūsų šios praėjusios. Mintims
(Nukelta į 4 psl.)

Naujai statomi moderniški namai Ljubljanoje.

JUGOSLAVIJA SUSIRŪPINUSI TURIZMU

Jei kas paklaustų -- kuris europinis kraštas dabar pigiausias turistui, atsakymas būtų trumpas -- Jugoslavija. Anksčiau savo pigumu pasižymėdavo Ispanija, tačiau pastaruoju metu joje pragyvenimas žymiai pabrango. Jugoslavija savo kainomis turistui neatbaidys, nors kaip tik praėjusį rudens krašte pasirodė bauginanti infliacijos bei kainų kilimo reiškiniai. Tačiau vasaros metu ir rudens Jugoslaviją aplankė ne tik turistai, bet ir keli tūkstančiai amerikiečių. Aišku -- traukia egzotika, traukia pigios kainos, pagaliau, vilioja ir krašto skirtingumas -- juk tai komunistinio režimo kraštas.

Turėjau progos pasikalbėti su buvusiais Jugoslavijoje. Jie teigė:

-- Jugoslavijos, aišku, negalima palyginti nei su Austrija nei su Vokietija. Ten daug vargo, tačiau pigu ir tikrai gražios moterys. Dėl to tenka pasisaugoti. O jei pateksi turistams, ypač su dolerių priekšimais kšėnėmis, skiriamus viešbučius, būna tikras -- kainos nesiskirs nuo vokiškųjų ar austriškųjų.

Bet kainos Jugoslavijoje kyla, nors jas ir tvarko valstybė. Per vienerius metus tik restoranuose kainos pakilo 25%. Turanaru atlyginimai nuo kainų toli atsilieka ir tai bene bus pati didžioji gyventojų nepasitenkinimo priežastis.

Tiesa, savo metu įsakokeliu nustatyta, kad dienos atlyginimo vidurkis turi siekti 1500 dinarų (vienas dol. lygus 750 dinarų). Iš tikrųjų padėtis žymiai liudnesnė. 38% krašto pramonės darbininkų

VYT. ALSEIKA
Dirvos korespondentas
V. Vokietijoje

per mėnesį uždirba mažiau kaip 25,000 dinarų, taigi maždaug apie 30 dol. per mėn. Tai nėra išimtis, nes apie tokį uždarbį praėjusį rudens paskelbė jugoslavų profesinių sąjungų prezidentas Vukmanovic.

Netenka stebėtis, kad nepasitenkinimas darbininkų tarpe -- didelis. Kai kuriose įmonėse ar fabrikuose įvyksta protesto susirinkimai, būvę ir streikų.

Pagaliam, ne taip seniai Jugoslaviją palietė gandai apie tai, kad dinaras būsiąs nuvertintas, kad jo santykis su doleriu, vietoje buvusio 1:750, dabar būsiąs nustatytas 1:1050. Tai būtų naudinga Jugoslavijos eksportui, tai patrauktų (dėl pigesnių kainų) daugiau užsienio turistų, bet savo ruožtu, tokia priemonė suduotų skaudų smūgį taupytojams.

Taigi, turistai yra žmogus, kuris kraštui ypatingai reikalingas. Jis atgabena nepaprastai svarbius deizus, jis gali pakelti krašto gerove, jis patenkintas savo viešnagė Tito krašte, gal galėtų teigiamai pakelti ir Jugoslavijos prestižą Vakaruose. Kiekvienam atveju, režimas susidomėjęs turistų viliojimu. Čia jam pakanka tik pažvelgti į Italijos ar Austrijos, kaimyninių kraštų, pavyzdžius. Abu kas vasarą tų turistų susilaukia milijonais, o tokia Austrija iš turistų paliktų deizų sugeba padengti savo mokėjimų balanso deficitą. Pakanka dar įsidėmėti, kad Jugoslavija pasižymi gantos grožiu, kalnais, nuostabių Adrijos pajūriu. Tačiau, aišku, kraštas dar neturi pakankamo patyrimo turistus priimant, gyvenimo lygis aiškiai žemesnis kaip kaimyninėse valstybėse, nesama ir tokių miestų su meno paminklais ar istoriniais pastatais, kaip Roma su kitais italų miestais, ar Viena.

Bet... žema valiuta juk taip pat gali patraukti turistą. Tai pirmieji įvertino vokiečių filmų statytojai, juos pasekė Hollywoodo režisieriai, įkandin šoko prancūzai ir kiti. Jugoslavija jau virto žinoma, įdomia, ir svarbiausia

pigia filmavimo vieta. Vėliau susigundė JAV turistai -- jų vis daugiau vyksta, jie patenkinti Adrijos pajūriu, nors, suprantama, kaip itin išleptinti patogumais, jie nusivylę mažesnių jugoslavų miestų, jau nekalbant apie kaimus -- žema kultūra, vietomis tikru primityvumu. Vakarų vokiečiams Jugoslavija pasirodė esanti tikru Eldorado -- atrodo, kad tūkstančiai vokiečių, anksčiau lankusių Italiją, dabar savo simpatijas jau reiškia kitam turistiniam kraštui -- Jugoslavijai. Galime būti tikri -- kitą vasarą Jugoslaviją knibždės Vakarų turistais. Tai bus aiškus laimikis režimui, žymiai pavėluotai įvertinusiame, ką reiškia turistai.

Vis dėlto... Jugoslavija -- komunistinės sistemos kraštas. Spauodoje nuolat skaitai, kad Lenkijoje, ar Čekoslovakijoje suimamas vienas ar kitas užsienietis, amerikietis. Jiems sudaromos bylos, jie dingsta be žinios. Ar tikrai bus saugu atsidūrus Tito imperijoje? -- Bet jei Jugoslaviją vyksta tūkstančiai amerikiečių, vokiečių ir kitų vakariečių, kas gali atsitikti lietuviai -- JAV piliečiams?

Vis dėlto tam tikro nerimo nebuvo įmanoma atsikratyti.

Man buvo paaiškinta kad vizą gausiu pasienyje. Traukinys iš Villach stoties pajuda Rosenbach -- pasienio kryptimi. Už pusvalandžio Jugoslavijos pasienio stotis. Pastebiu pareigūnus su raudonomis žvaigždėmis ant kepurų. Tad aišku -- jau esu Tito krašte ir kitame pasaulyje.

-- Ar Tamsta turistai? -- Taip, atsakiau ir įteikiau pasą pareigūnui su raudona žvaigžde kepurėje. Surinkęs pasus dingo. Traukinys skubėjo Alpių kalnais ir gamtovaizdis mažai skyrėsi nuo Austrijos matyto. Tik vienas būdingas bruožas -- į Jugoslavijos teritoriją įvažiavus pastebėjai ties geležinkelio kelių aukštų, su spalvingais balkonais, gyvenamuosius namus. Atseit, keiči vis turį galvoti -- moderni statyba krašte, rūpinamasi gyventojais... Tačiau juo toliau, juo daugiau lošnių ir negalėjai stebėti jokios prabangos, jau nekalbant apie tai, kad matyti vaizdai liudy-

tų apie aukštą gyvenimo lygį. Per dvi valandas traukinys turi pasiekti Slovėnijos sostinę Ljubljana. Pusantrios valandos pralinkus valdininkas vis nesirodo su pasu. Žmogus nerimauja. Pagaliau, kantrybės netekus, belieka vaikščioti iš vagono į vagoną ir... medžioti pasą. Jis randamas ir su didžiulių vizos antspaudu. Rodos, reikia sumokėti 16 DM arba 4 dol. tačiau, matyt, valdininkas pamiršta. Tad visa veltui...

Pusė valandos pavėlavimo ir jau kelionės tikslas -- Ljubljana.

Vėl neįprasti vaizdai, tenka žygiuoti bėgliais į stotį, nėra tunelių. Stotyje surandi informacijos kioską ir pagal prastą Austrijoje ar V. Vokietijoje tvarką teiraujies, kur galima pernaktuoti. Pareigūnai su revolveriais ir baltais diržais, tačiau maloniai išklauso vokiškai kalbančio keleivio ir ant popieruko užrašo viešbučio adresą. Sako, -- tai geležinkeliečių viešbutis, jis nebrangus.

Neį gatvė, nei numeris nepažymėta ir... tenka klaidžioti, kol pagaliau atsiduri kieme ir ten pastebi naujai pastatytą namą ir be jokio užrašo. Pagaliau surandi pareigūną, atsisėdi po Tito portretu ir prasideda "apklausinėjimas", kitaip tariant, įregistravimas nakvynėi geležinkeliečių viešbutyje. Kur gyveni, tėvo vardas, profesija ir t.t. ir čia pat, kai pareigūnas pavaišina mas "Kent" cigarete, išgirsti klausimą: gal turite daugiau amerikietiškių cigarečių?

Tai jau komunistinio krašto bruožas. Čia prašoma vakarietiškių cigarečių, o Maskvoje net Kremliaus aikštėje prisilina tipeliai ir silnosios pirktos dolerių, ar rankinukų, ar net apsiaustų ir pan. Tačiau viešbutis patogus už parą tenka sumokėti vos 50 JAV centų, jokių nuodimčių už patarnavimą (kai Vokietijoje imama po 15%). Vėliau paaiškėjo, kad jei turistai atrodo kiek padoriau, jis paprastai nukreipiamas į geležinkeliečių viešbutį, žinoma, jei esama tuščių kambarių. O šiaip eilinis Vakarų turistai ir ypatingai ieškąs patogumų, lengvai suras kambarį tokia "Lev" ar kitame ištaigingame viešbutyje ir turės sumokėti po 5 dol. ar daugiau už parą.

Jau sutemo ir miesto nepamatysi, pagaliau, pasirodo, kad gatvės menkai apšviestos, jose menkas judėjimas. Kas kita centrinėje Ljubljanos gatvėje -- Titova česta (Tito bulvaras). Ji plati, daugiau reklamų, stebi kelius universalinius magazinus, valgyklas, vieną kitą kavinę ir kelias amerikietiško tipo kafeterijas.

Tarnautojai baigia darbą ir jų pilna gatvėje, troleibusų sustojimo vietose, kafeterijose, šios patraukia ir jūsų bendradarbi. Kas gi pasirodo? Puikus išradimas ir ypač, kai tenka užkūsti skubančiam žmogui. Už sriubą ir mėsą siūlo patiekalą tenka sumokėti apie 200 dinarų ir tai nebrangu -- vos 25-28 ct. Čia pat Vakarų keleivis susiduria su slovėnų kalbos keistenybėmis. Tiesa, joje daug slavų kalbų įtakos, daug rusiškų ar lenkiškų žodžių, tačiau pasitaiko begalės ir visai nesuprantamų žodžių. Pavyzdžiui nesunku suprasti, ką reiškia "crno vino" ar "Bijelo vino" ar "pivo" ar "kruška" (kriaušė), nėra neįkandamas žodis "jaja" (kiaušiniai) ar "meso" (mėsa), bet jau pagalvoji, ką

Arbūzų pardavėjas.

reiškia "šunka" (kumpis) "konobar" (kelneris, padavėjas) ar "krumpir" (bulvės). Neįprasti ausiai ir kiti žodžiai, kaip "muški" (vyrams) ar "vlak" (traukinys). Arbata, tai rusiškas "čaj", o kava? Kava.

Titova česta -- tai vienintelė reprezentacinė gatvė. Kitos -- žymiai ramesnės, tačiau mieste netruksta gražių aikščių ir nemaža bažnyčių. Ties viena jų pastebi daržovių ir gėlių turgų -- čia matai kaimo gyventojus su jų gėrybėmis, o ties bažnyčios sienomis ant ilgų stalų senus išdėlioja bent keliasdešimt didžiulių arbūzų. Jie pigūs ir atsi-randa daug pirkėjų.

Taip, jei JAV ar Vokietijos turistai stebi įvairias kainas, jas palygina su savų kraštų kainomis, gali nustebti -- jos tikrai žemos. Tačiau atsimintina, kad Jugoslavijos darbininkų ir tarnautojų uždarbiai mažai (jie siekia 25,000 dinarų arba vos 30 dol. per mėn.). Pagaliau, pragyvenimas jau brangsta ir 1965 metais į Jugoslaviją patekęs turistai pakenčiamas kainas rastik Slovėnijoje, kurioje nėra jokių patrauklesnių vasarviečių (išskyrus Bled vietovę ties ežeru, tarp Austrijos sienos ir Ljubljanos ir 50 km. atstumo Slovėnijos sostinės -- Pastojna požemines grotas, vieną žymiausių turistinių įdomybių gal net visoje Jugoslavijoje).

Kitose krašto srityse, ypač ties Adrijos pajūriu, kainos pakils iki 25% ir daugiau. Tačiau ir tų kainų pakilimo nepaisant vis tenka kartoti, kad Jugoslavija -- pats pigiausias kraštas turistams.

Šiaip, šioji Slovėnijos sostinė daugiau pasižymi kultūros gyvenimu. Čia ne tik senas universitetas, keli muziejai, operos ir dramos teatras, meno galerijos, bet ir daugybė paminklų, keli gražūs parkai, pagaliau, pilis. Daug statybos pavyzdžių -- ji vyksta pilnu tempu, statomi keli dangoraižiai, jų esama ir seniausiai pastatyti. Pagaliau, nemaža ir pramonės įmonių. Tai rodo, kad Slovėnija -- bene pažangiausia respublika. Kiti patirti įspūdžiai liudija, kad gyventojai labai domisi Vakarais ir esama įvairių liberalizacijos apraiškų. Jūsų bendradarbis, tiesa, vengė tirti politinį gyvenimą ir daugiau domėjosi kultūros gyvenimo apraiškomis. Jis svarstė: ar nebūna saugiausia apie kultūrą teirautis partiniuose sluoksniuose? Tad ir buvo kreiptasi į partijos organo "Delo" redakciją.

(Bus daugiau)

GREETINGS and
BEST WISHES

LUCY'S BAKERY
and
STRUDEL SHOP

12516 Buckeye Rd.
SK 2-0828

A. SMETONOS MONOGRAFIJA

(Atkelta iš 3 psl.)

kilti knygoje medžiagos gausybė. Čia, žinoma, faktas, kuris vertas romanisto rankos. Čia dideli žmonės, kurie verti pasigailėjimo dėl savo menkumo, dėl nepaprasto valdžios troškimo, dėl pastangų įsisteikti (daugelis atsitikimų rodo, kaip dideli žmonės, patys sau gal ir nieko ypatinga nenorėdami ir neverčiami, buvo pradėję praktikuoti asmenybės kultūrą). Čia vėl, lyg kokių nelaimės siūlu, tie visi suklumimai, suokabliai, varžymasis dėl valdžios, tarytum Lietuva būtų ne Europoje, bet kažkur Lotynų Amerikoje, kur ne tik generolai, bet ir puskarininkai per jėgą veržiasi į valdžią nors savaitei ar vienai naktčiai. Tačiau kur gi čia viską išpasakoti! Palikime tai visa gausybę medžiagos pasigardžiuoti patiems monografijos skaitytojams.

O pasigardžiuoti bus kuo. Jei-gu savo metu didžiulį susidomėjimą sukėlė gen. S. Raštikio atsiminimai, tai ir šiai knygai, greičiausia, bus skirta panaši dalis, jei ne dar geresnė, nes čia remiamasi nebe savo asmeninėmis pažintimis ir samprotavimais, bet gausiais dokumentais, Amžininkų liudijimais, kurie gali būti subjektyvūs, tesudaro, palyginti, nedidelę dalį panaudotosios medžiagos.

K. Abr.
"Europos Lietuvis"

Daržovių turguje.

V. Alseikos nuotraukos

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PRISIMINUS STEPONĄ SODEIKĄ

JONAS VAIČIŪNAS

Visai svetimi žmonės, net ne-lietuviai, stebėdamiesi suko galvas. Laidotuvių įstaiga čia, bet kodėl toks didelis susigrūdimas prie durų gatvėje? Kodėl netelpa į erdvią koplyčią?

Nes ne eilinis žmogus gulėjo rūdame ažuoliniame karste. Paskutinę dieną šioje ašarų pakalnėje ilsėjosi didysis dirigentas, kompozitorius, solistas Steponas Sodeika. Jo niekad nepavargusios rankos ramiai sudėtos ant krūtinės. Nebepakils daugiau, galin-gais mostais uždegti mylimą Dainavos chorą ir besiklausančią minią.

tą kartą pergledoti.

Nei žiema nei pavasaris, Vasario pabaiga bauri. Tačiau a.a. Sodeika, nežinodamas pagėlos ar šalčio, vis šaukia repeticiją. Skuba ir skuba... Kai kuris dainininkas viduje gal ir nelabai patenkintas... Toks oras... Bet ansamblyje drausmė ir tvarka. Pagaliau, dirigento entuziazmas užkrečia visą ansamblį. Giedoti vyksta geriau. Užrašomos jau visos numatytos giesmės. Tačiau muziko ausis dar randa kai kur trūkumų. Reikės dar taisyti.

Deja...

Niekas netikėjo, kad ano ket-

VIRŠUJE: Dainavos ansamblio vėliausioji nuotrauka. Viduryje sėdi sol. D. Stankaitytė, dirigentai Algis Šimkus ir Petras Armonas, sol. J. Vaznelis.

mus stebina. Pasirodo, J. Ralys kartu su Vyt. Šimkum įsirengė visą plokštelių gaminimo "laboratoriją". Tai jau aštunta Ralio pagaminta lietuviška plokštelė.

-- Kaip jums kilo mintis, pradėti tokį darbą su plokštelėmis? -- klusteliame.

-- Kada klausiau lietuviškus įrašymus, pamačiau, kad galima geriau padaryti. Tad ir pasistengiau. Abu su Šimkum dirbame. Iš klausome visą plokštelę. Pirmoje dalyje nuskamba Naujajai "Tyliają Naktį" ir "Sveikas Jėzau, gimusi" (šių eilučių autorius negali suprasti, iš kur giesmės tekste įvesti žodžiai, kurie buvo anksčiau pakeisti, būtent "sutartinę leiskime...". Žodžio "leiskime" prasmė yra visai kita. Jeigu jau "sutartinę", tai jau bent "traukime" ar kaip kitaip. Girdėjau giedant "dūdėmis dūduokime". Mano manymu būtų gražiau ir tiksčiau).

Įspūdingai skamba Čiurlionio "Kalėdų Giesmė" su soliste D. Stankaityte, taip pat, pačio Sodeikos "Per Tavo Šventą Prisi-kėlimą". Pirmoji plokštelė pusė baigiama vėl Naujajai "Linksma Diena Mums Nušvito".

Nuotalkos paveikti, nekantriai laukiame antros dalies. Pradedama abiejų dirigentų, Algio Šimkaus ir St. Sodeikos "Garbė Tau, Viešpatie" (pirmoji ir "Prailgo Dienos"). Čia Sodeikai talkininkauja solo Leonas Sodeika. Man asmeniškai ši giesmė paliko geriausią įspūdį. Toliau "Atsilaupęs Prieš Altorių" ir "Skausmo Kryžkelėje" (abi Siniaus). Baigiama su Vanagaičio "Malda Žuvusiems".

Niekad neužmiršiu, kada ansamblis giedojo šią giesmę, paskutinį kartą atsisveikinant su savo vadovu, prieš išlydint iš koplyčios į bažnyčią. Tik viena eilutė buvo pakeista. Vietoj "Suteik nekaltai nužudytiems, o Viešpatie..."., dirguojas A. Šimkus pritaikė "Suteik mirusiam broliui o Viešpatie...".

Įrašymai atlikti tuščioje bažnyčioje, tai ir skambėjimas ir rezonansas ir net lyg aidas atsiliepią skliautuose. Dėl to ir pačios giesmės skamba daug geriau ir nuotaidingiau, lyg ir daugiau šventiškai, negu scenoje ar pilnoje bažnyčioje giedant. "Garbė Tau, Viešpatie" religinių lietuviškų giesmių plokštelė, išleista "Dainavos" ansamblio, pagerbiant a.a. St. Sodeikos paskutinę valią ir kartu į jo marmuro paminklą įreminant dar vieną žviesią plytą. Gražus dainaviškių gestas: paskirti šią giesmių plokštelę visiems žuvusiems už Lietuvos laisvę prisiminti.

Atsikeliu ir uždedu plokštelę. Tyliają naktį balsas sugaudė... Vartau plokštelės aplanką ir negaliu patikėti, kad to didelio lietuvių ir menininko, kurio profilio nuotrauka ilgiamis metais tame aplanke pasiliks, nėra ir nebūs

Gen. gyd. Vlado Nagiaus minėjimas

Korpi Fraternitas Lithuanica kartu su Gyd. ir Odontologų Korpi Patria, lapkričio 29 d. Chicagoje minėjo gen. gyd. Vlado Nagiaus 10 metų mirimo sukaktį bei korp. 56 metų gyvenimo metines.

Tėvų Jėzuitų koplyčioje kun. tėvas Kubilius S.J. laikė bene pirmąsias pamaldas lietuvių kalboje. Jis pasakė ir atitinkamą pamokslą, tiksliai pabrėždamas Korpi Fraternitas Lithuanica ideologijos charakteringus bruožus: siekimas aukštos moralės bei profesinės pažangos ir besąlyginės kovos už lietuviybę. Tėvas Kubilius prisiminė ir gen. gyd. Nagiaus gyvenimo bruožus, ryšyje su jo 10 metų mirties minėjimu.

Pamaldų metu puikiai giedojo Liet. Operos solistė A. Dičintė-Trečiokienė, akompanuojant muz. M. Motiekaičiui.

Po pamaldų abiejų korporacijų nariai ir svečiai susirinko prie žuvusiems pagerbti paminklo, kur L. Stasiūnienė uždėjo gyvų rožių puokštę. Dr. V. Tauras šia proga tarė žodį, pabrėždamas, kad chicagiškiai, minėdami gen. V. Nagiaus 10 metų mirties sukaktį ir negalėdami aplankyti jo kapo, atnešė rožių puokštę prie šio atkurto žuvusiems pagerbti paminklo, kuris yra lyg ir simbolis tos idėjos, kurią puoselėjo a.a. Vladas Nagius ir buvo ją įknyjęs žuvusiems dėl laisvės paminkle Karo Muziejaus sodelyje Kaune. Gi rožės simboliškai primena gen. Nagiaus įvestą gražią tradiciją -- prisegimą rožės žiedo kiekvienai lietuvaitei, devynčiai tautinius rūbus ir lankčiais Karo Muziejaus sodele.

Po pagerbimo apeigų abiejų

mūsų tarpe. Bet jo lietuviška dvasia niekad neišdils nei iš dainaviškių, nei iš lietuviškos dainos ir giesmės mylėtojų širdžių.

korporacijų nariai vyko į Šv. Kazimiero kapines, kur buvo nuneštos gėlių puokštės ant mirusių narių kapų: dr. J. Ūso, dr. K. Kerpės, dr. J. Stasiūno, dr. K. Oželio ir dr. J. Trečioko.

Vakare įvyko abiejų korporacijų atskiri posėdžiai, kur buvo išrinktos naujos valdybos. Fraternitas Lithuanica -- pirm. dr. A. Maciūnas, sekretorius dr. K. Aglinskis ir išd. dr. J. Gurklevičius.

Svarstant Korporacijos reikalus, buvo perskaitytas ir vieno sergančio korp. nario laiškas. Korporantai sudėjo 110 dol. ir pasiuntė centrinei valdybai, kad ji sušelpi.

Korporacijon naujais nariais buvo priimti: dr. Leopoldas Trečiokas ir dr. Arvydas Tauras.

Korpi Patria naujon valdyboni išrinkta: pirm. dr. B. Raulinaitienė, sekr. dr. O. Mironaitė ir išd. dr. L. Ignatienė.

Korporacijų bendrą posėdį su svečiais atidarė Korpi pirm. dr. A. Maciūnas, kviesdamas dr. B. Matulionį padaryti pranešimą apie vieną iš korporacijos steigėjų, gen. gyd. Vladą Nagevičių, mirusį prieš 10 metų Willoughby prie Clevelando.

Dr. B. Matulionis, specialiai atskridęs iš Wallum Lake, Rhode Island, įdomiai papasakojo apie velionį, nušviesdamas jo gyvenimą ir nuveiktus darbus. Prelegentas kiek plačiau apsisitojo prie Tautinės Šventovės -- Karo Muziejaus sukūrimo. Šiandieną jis jau yra kaip ir sunaikintas, nes jo istoriniai eksponatai dingę, nėra ten ir žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo, nėra nei Nežinomo Kareivio kapo.

Nuoširdų sveikinimo žodį tarė Korpi Gajos atstovas dr. K. Rimkus.

Dramos aktorius S. Pilka padeklamavo šiai progai atitinkamai parinktus eilėraščius.

Vakarienė - minėjimas praėjo tikrai jaukioje nuotaikoje.

L. V-tas

A.A. Steponas Sodeika

Neatsimerks daugiau lietuviška žviesia degančios akys. Nepasidžiaus net nė paskutiniu savo darbu, kurio, nors ir sirgdamas, nemetė nė vienas dienas. Lietuviškų giesmių plokštelių garsai nepasieks jo jautrios ausies.

-- Turiu būtinai užbaigti religinę plokštelę, -- gal trejetas sa-vaikių prieš mirtį ištarė dainaviškių "tėvas" ir Šv. Kryžiaus parapijos vargonininkas. -- Jau ne kažin kiek stings. Kai kuriuos dalykus dar reikėtų įrašyti iš naujo. Nesu visai patenkintas.

Pageltusiame veide lyg vaide-nosi mirties šmėkla. Ar jis nujau-tė? Ar žinojo? Tik jau joks skundas ar nusivylimas neišspruko iš pabalusių lūpų. Ir suklaidino daugelį. Tur būt, nieko rimta, daug kas sprendė. Nes argi dirigentas būtų tokios pat nepalaužiamos energijos ir nerodąs nuovargio žymų, jeigu organizmas būtų palaužtas?

Kryžiaus lietuviškoje šventovėje repeticija po repeticijos. Džiaugsmo spindulėlis perbėga maestro veidu, kada giesmė pavyksta gerai užrašyti juoston. Pats nusiminęs ir dainininkus slegia, jei išgirsta: teks dar ki-

virtadienio repeticija ir užrašymas bus paskutinis. Ne ansambliui, bet jo vadovui. Nes ansamblis nugalės paskutines klūtis, dar jaučiamas klaidėles pataisys ir kai kurias giesmes pergiedos, jau dirg. Algio Šimkaus vedamas.

Katastrofa artėja. Po dviejų dienų, sekmadienį, pilnas gyvybinės ir kūrybinės ugnies maestro lūžta. Vos išlaiko prie vargonų per lietuvišką sumą. Dainaviškai išsigandę parveda savo mokytoją namo. Iškviečiamas gydytojas, ir vargonininkas, jau visai silpnas, nuvežamas ligoninėn, iš kur jau nebeišeina... Tik nepaprastai stiprus, stiprus organizmas ir plieninė širdis dar kurį laiką gelbėjo nykstantį organizmą. Bet jo dvasios niekad ir niekas nepalaužė.

-- Jeigu stipriau susirgsiu, ar ilgiau tekty ligoninėje pabūti, ar... neužmirškite plokštelių. Baikite be manęs.

Tai lyg testamentas Algiiui Šimkui, Jis ir įvykdė velionies valią.

Dabartinis "Dainavos" ansamblio pirmininkas E. Slavinskas pakviečia keletą žmonių, pirmąsyk pasiklausyti a.a. St. Sodeikos dirigutos ir ansamblio įdainuotos plokštelių. Susirenkame J. Ralio bute. Visoki techniški įrengimai

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdoms dovanas, prisiuntę Dirvą užsakymą knygoms:

Laisvės Kovų Dainos.
R. Spalio — Alma Mater.
V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTORY 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4%, išmokamas du kart per metus.

Jonui Atkočiui minėjimo dalyvių vardu B. Valiukėnas ir V. Tamošinas įteikia paveikslą. Kairėje Anelė ir Jonas Atkočičiai, J. Gaižūčio nuotrauka

PAGERBTAS JONAS ATKOČAITIS

Gruodžio 5 d. Lietuvių D-jos namuose buvo surengtas gražus pagerbimas Jonui Atkočiui su laukus 65 metus. Atkočaitis kilęs Eimantų km. Eržvilko valsč. Turėjo įsigijęs 80 ha Staniškės dvairo centrą, Luokės valsč. Telšių apskr.

1925 metais Biržuvėnų dvare, Luokės valsč. įsteigė pieninę. Luokėje suorganizavo kooperatyvą: Žemės Ūdo kooperatyvas Ūkininkas. Įsteigė "Lietnio" skyrių. Šiose ekonominėse organizacijose Atkočaitis pirmininkavo. Kurį laiką buvo Luokės valsč. viršaičiu. Buvo veiklus ir visuomeninėse organizacijose. Priklausė Geležiniam Vilkiui, vėliau perėjo į tautininkus, buvo veiklus jų narys. Priklausė Šaulių S-gai.

Viršaičiu būnant pastatė Luokėje valsčiaus savivaldybės namus išdygo mūrinė 6-ųjų komplektų mūro pradžios mokykla su centraliniu šildymu, buvo veiklus pravedė cementinius šalvygatvius. Gerai buvo prižiūrėti keliai, geri tiltai.

Bolševikams okupavus Lietuvą, nuo visų pareigų buvo nušalintas. Okupacijos metu slapstėsi Tauragės apskr.

Vokiečių - bolševikų karui prasidėjus, grįžo į namus. Sužinojęs apie žiaurią tragediją Rainių

miškelyje tuoju nuvyksta įvykio vieton. Tarp nužudytų 73-jų kankinių rado savo geriausius draugus iš Luokės valsč. Jų buvo 8 nelaimingieji.

Ši žiauriausia bolševikinio teroro scena labai paveikė Atkočaitį.

Atkočaitis, atvykęs į Detroitą, pradžioje tik žvalgėsi ir kai niekas neįstengė įsigyti namų, stvėrėsi darbo su Dariaus - Girenko klubo vyrais.

Į pagerbimą susirinko virš 60 svečių. Rengėjai įteikė gražų menininko Vyto Ogilvio paveikslą.

13-os organizacijų sveikinimai ir linkėjimai nepašalinti ir toliau dirbant Lietuvos laisvei.

Kun. Lengvinas, Windsorio lietuvių klebonas buvo sujaudintas, kai Atkočiui pagerbimo svečiai sudėjo gražią sumą pinigų neturtingai bažnyčiai.

Pagerbimas praėjo labai pakilioje nuotaikoje dėka mūsų rengėjams: Broniui Valiukėnui, Petriui Žiukui, Jurgiui Šidagiui ir šeimininkėms, kurios labai gražiai papuošė stalus: Stasei Žiukienei, Stasei Pranėnienei ir Agotai Brazaitienei.

Prie stalų šeimininkavo V. Tamošinas.

• Kalėdiniai sveikinimai atvirutėmis yra įsigalėjusi ir įsienėjusi tradicija, turinti asmenišką ryšio ir artimesnės pažinties paženklinimo prasmę. Ypatingai gi Amerikoje toji tradicija davė pagrindo didžiulei atviručių pramonei išaugti ir išbūti. Lietuviškųjų atviručių įnašas toje pramonėje sudaro labai menką dalį. Bet ir lietuvių tarpe tas paprotys yra įsigalėjęs ir niekas nesikesina jo pakeisti.

Tačiau yra šimtai atvejų, kada toks švenčių paprotys praktiškai beveik neįmanomas įgyvendinti. Tai liečia platesnį ryšį turinčių asmenų, institucijų ar prekybos imonių santykius su plačiąja klientūra. Visiems tiems

asmenims patartina pasinaudoti mūsų laikraščio patarnavimu ir švenčių sveikinimus talpinti laikraštyje.

Ta proga ir Dirva mielai sutinka tarpininkauti ir jau iš anksto prašo suinteresuotus savo skaitytojus pasinaudoti proga ir laiku prisiųsti švenčių sveikinimų tekstus.

2 skilčių ir 2 inčų dydžio skelbimo kaina — 5 dol., 2 sk., 3 inčų — 7.50 dol. ir 2 sk. 4 inčų — 10 dol.

Čekius ar pašto perleidas prašome siųsti su užsakyumu.

Pasinaudokite plačiai skaitomo laikraščio — DIRVOS — tarpininkavimu, tuo pačiu prisidedant ir prie lietuviškos spaudos išlaikymo.

GREETINGS and BEST WISHES COLLINWOOD PUBLISHING COMPANY

814 East 152nd St.

GL 1-4384

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 Bessemer Avenue

341-4041

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332 Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy.....	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMLICH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

MAY'S BASEMENTS

Žinomieji vaikams "Baby Mae"

Antklodiniai miegamieji

Dydžiai 2.99
5 iki XL

Dideli 3.99

Mišinys 60% acetato, 30% medvilnės ir 10% dirbt. šilko. Užtraukiamu priekiu, plastikiniais padais, pilnai sukirpti. Pastelinių, ružavų, mėlynų ir gelsvų spalvų.

DYDŽIAI

Maži 1 iki 2 metų
Vidut. 2 iki 3 metų
Dideli 3 iki 4 metų
X dydžių 4 iki 5 metų
Jumbo dydžių 5 iki 6 metų

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... CH 1-3070

BASEMENT CHILDREN'S DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND ALL 4 BRANCHES

Šiltos dovanos!
Berniukams ir mergaitėms

Medvilnės Flanelio Pizamos

1.99
pora

Mergaitėms medvilnės flanelio švarko stiliuje pizamos su peter pan apykakle, išsiuvinėtais kraštais. Mėlynų, ružavų, baltų ir gelsvų spalvų. B. (neparodyta) Berniukams 2 dalių švarko stiliuje medvilnės flanelio pizamos. Spalvotais vaizdais, geometriniais brėžiniais ar dryžiais. Dydžiai 4-6-8.

BASEMENT GIRLS' DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND ALL 4 BRANCHES

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... CH 1-3070

Vyrams dirbt. šilko pamušalais
odiniai Chukka pusbačiai

7.99

- Tikros odos viršus
- Neslystančios gumos padai
- Pilni dirbt. šilko pamušalai
- Lygūs pirštogaliai
- Pasirinkimas juodų ir tamsiai rudų
- Dydžiai 7 1/2 iki 11 ir 12, vidutinių pločių C ir D

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... CH 1-3070

BASEMENT MEN'S DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND ALL 4 BRANCHES

Mūsų pačių "Tarletan" markės
Berniukams
aukštos rūšies

Medvilnės Flanelio Pizamos

2 poros \$5

Švarko ar Middy stiliuose Malonūs sapnai mūsų šiltomis, švelniomis medvilnės flanelio pizamomis — P. J's. Įvairių atspalvių, pilnai sukirptos tinkamam dydžiui ir patogumui, sanforizuotos, kad ir išsilaišytų nustatytame dydyje. Dydžiai 6 iki 18.

BASEMENT BOYS' DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND ALL 4 BRANCHES

GREETINGS and BEST WISHES A.B.C. AUTO PARTS & WRECKING COMPANY

SPECIALIZING IN LATE MODEL FORDS

3920 Valley Road

Call 661-3015

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons ROBY TV & APPLIANCE

22402 Lake Shore Blvd.
6733 Eastgate Shopping Center

731-1170
HI 9-5678

Mieli tautiečiai!

Dėkite savo sutaupas į — SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of Kearny, New Jersey. Tai vienintelė lietuvių taupymo ir skolinimo draugija New Jersey ir New Yorko valstijose

VEIKIA NUO 1924 METŲ.

Lengvomis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti ar taisyti. Įvairios taupymo sąskaitos. Už sutaupas dividendai išmokami kas 3 mėnesiai. Indeliai apdrausti ligi \$10,000 federalinės valdžios įstaigos.

Mandagus ir greitas patarnavimas anglų ir lietuvių kalbomis. Ši draugija lietuvių finansinius reikalus tvarko jau 40 metų. Per tą laiką draugijos kapitalas išaugo ligi \$5,000,000.00, o rezervai ligi \$200,000.00.

Darbo valandos: pirmadieniais — ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. po pietų. penktadieniais nuo 9 val. iki 7 val. vak.

BANKO NAMAI:

24 Davis Ave., Kearney, N. J.
Telef.: WY 1-0001, WY 1-7260

Julius Paknis, Prezidentas

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Kun. Juozas Halaburda, buv. šv. Jurgio parapijos klebonas, šiuo metu gyvena Floridoje, St. Leo Abbey. Jis jau yra sulaukęs 96 m. amžiaus ir šiomis dienomis švenčia 60 metų savo kunigystės sukaktį. Ta proga jo brolvaikiai ir giminės, gyvenantieji Clevelande, gruodžio 18 d., 8 val. ryto renkas į šv. Mišioms St. Francis parapijos bažnyčioje (Superior Ave. ir 71 gt.) Clevelande gyvena šie buv. klebono brolvaikiai: July Lukus, Helen Person, Margie Adams, Vincent Halaburda ir Stanley Halaburda.

• Asmeniškų čekius galite išsikeisti (iki 50 dol.) bent kuriame iš 76 The Cleveland Trust Co. skyrių. Iki šiol buvo įprasta čekius keisti skyriuose, kuriame deponuojami pinigai. Įvedus naują tvarką, patarnaujama tiems klientams, kuriems staiga prireikia pinigų esant kitoje miesto dalyje. Keičiant asmenišką čekį kitame banko skyriuje,

reikia tik turėti su savim tapatybę įrodantį dokumentą.

• Clevelando Meno Institute tik vienai savaitei atidaryta keliaujanti grafikos paroda, kurioje dalyvauja žymūs amerikiečiai ir užsieniečiai dailininkai. The Plain Dealer, rašydamas apie šią parodą, pastebi, kad joje dalyvauja dailininkas Romas Viesulas su spalvota litografija "Cage". Plačiau sustojęs ties jo darbu, toliau rašo, kad šio dailininko pilna paroda šiuo metu vyksta Gallery International Clevelande.

PAGERBTI JAUNIEJI ŠOKĖJAI

Vysk. Valančiaus Lituanistinė mokykla pasižymi ne tik tiesioginiais jai skirtu uždaviniais -- lituanistiniu mūšų jaunimo auklėjimu, bet ir tautinio meno šakų reprezentacijos puoselėjimu. Aukuro Ansamblio, Kanklių orkestras, Tautinių šokių grupė -- visa tai gražiai reprezentuoja lietuvišką jaunimą ir toli už mokyklos ribų.

Tautinių šokių grupė, šalia dalyvavimo tautinių šokių šventėse Chicagoje ir Lietuvių Dienoje New Yorke, turėjo visą eilę pasirodymų ir už lietuviškosios kolonijos ribų. Savo pasirodymais grupė yra laimėjusi ne tik šilų komplimentų, bet ir atžymėta premijomis.

Vysk. Valančiaus Lit. M-kos tėvų Komitetas gruodžio 11 d. Čiurlioio Ansamblio namuose

DONELAITIS CLEVELANDE

Chicagos Scenos Darbuotojų Sąjungos teatras, pastatęs K. Donelaičio Metų inscenizaciją, užsitaravo ne tik didesnę padėką, bet ir pagarbą, iškeliant ir aktorių gabumais pristatant veiklą, kuris daugeliui šiuo metu liko atmintyje kaip mūsų literatūros istorijos faktas, sukurtavinė data, savo turiniu ir gilia mintimi beveik prasišalinusi iš mūsų atminties.

Šiuo originaliu pastatymu gerėjosi Chicagos lietuvių visuomenė (jau 3 spektakliuose), LB I Apyl. valdybos dėka, juo žavėjosi ir clevelandiečiai gruodžio 12 d.

Po vaidinimo kai kurie aktorai klausė, ar jų pastangos susilaukė pritarimo, ar buvo verta įdėti tiek darbo, skirto Donelaičiui parodyti visoje jo minties didybėje. Girdi, scenoje jautėsi konfliktą su publika stoka. Jiems buvo paaiškinta, kad Clevelando visuomenė, šį kartą nesivadovavo koncertuose ir lengvesnio pobūdžio vaidinimuose (prastu entuziazmu. Vaidinimas buvo priimtas giliu susikaupimu, išsuktu pulkos vaidybos. Pats veiklas, jo pastatymo originalumas ir idėja buvo priimta šventiška rimtimi. Visais atžvilgiais patenkintų žiūrovų nuotalka nebuvo išsakyta dirbtinąja, triukšmingąja padėka.

Visa lietuvių visuomenė parodys savo jausmų išsiliejimą, kada Donelaičio ir jo veikalo inscenizacija, pulkus pastatymas ir be priekaištų atliekama vaidyba susilauks tinkamo mūsų kultūrinį reikalingumą vadovėlių vertinimo, žvelgiant į šį darbą, kaip į išimtinę vertę kultūrinį laimėjimą.

Ne šių eilučių autoriaus kompetencija patiekti mūsų skaitytojams šio pastatymo recenziją. Apie vaidinimą jau buvo rašyta mūsų spaudoje po pirmųjų spektaklių.

Vertėtų tik pastebėti, kad šiam

surodė kuklų pagerbimo vakarienę, įvertinant šios šokių grupės ir jos vadovų darbą.

Tėvų k-to p-kas V. Staškevičius susirinkusiems svečiams pristatė visus šokėjus ir grupės vadovus Ingridą Stasaitę ir Audronę Gelazytę, padėkojant už darnią veiklą ir gražų lietuvių tautinio meno reprezentavimą. Tėvų vardu jaunuosius šokėjus šiltais sveikino A. Šemeta, o po būvyje negalėjusio dalyvauti mokyklos vedėjo Juozo Stempnžio sveikinimo žodį perskaitė mokytoja Alšėnienė.

Vakaro dalyviams buvo parodyti filmai iš šokių grupės pasirodymų. Jaukiai praleistas su jaunimu vakaras buvo apvainikuotas jų dainuojančių lietuviškų dainų garsais.

Svečiai ir šokėjai uolių tėvų k-to narių šeiminių buvo pavaišinti užkandžiais ir saldumynais.

• Ar ne per daug mokate už savo namų bei baldų ir kt. nuo ugnies bei Jūsų nelaimės? Pasitarkite pas Z. Obelenį 531-2211 ar V. Giedraitį 944-6835.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vietos ir dviejų šeimų namų. Bonna. Hecker, Addison ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebraugūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 156 — St. Clair

2 vienos šeimos namai, 8-4 ant didelio sklypo, 2 garažai. Gerame stovyje. \$16,500.

Investavimui

6 šeimų mūrinis — \$14,900.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas 13229 Superior Ave.

UL 1-6666

veikalui paruošti, pastatyti, suvaidinti ir techniškai efektyviai bei pagalbai suteikti vargu ar būtų galima rasti geresnį kolektyvą, taip darniai, taip nuostabiškai pasižvelgus šiam kultūriniam laimėjimui atsiekti.

Veikalo režisūros nuopelnai tenka Alg. Dikiniui. Dekoracijos A. Valeškos, kostiumai Br. Jameikienės, tekstą paruošė K. Veselka. Muzikinė dalis B. Pakšto ir Ant. Skridulio. Apšvietimas K. Ožello ir K. Cijunelio. Scenos technika Č. Rukuišos, režis. padėjėjas -- Pr. Beinoras.

Vaidina: A. Dikinis, B. Briedienė, A. Kėžėlienė, L. Barauskas, St. Bernatavičius, S. Grėbliūnas, V. Juodka, J. Raudonis, K. Veselka.

Po vaidinimo LB I apyl. pirmininkas F. Eidintas, pabrėžęs, kad veiklas ir jo pulkus pristatymas yra visų lietuvių kultūrinis laimėjimas, padėkos žodžius tarti pakvietė PLB CV vicepirmininką muz. A. Mikulskį. Šiltais, jausmingais žodžiais pasveikintas teatro kolektyvas buvo apdovanotas gėlėmis.

Būtų didelė skriauda toms lietuvių kolonijoms, kurioms tektų ilgiau laukti šio veikalo pasirodymo.

(J.p.m.)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

GIMTOJI KALBA

Mūsų bendrinės kalbos laikraštis pasirodė pavėluota savo laida (liepa-rugsėjis 3 nr.). Paminėjus prof. J. Ostrembskio 75 m. amžiaus sukaktį, L. Dambriūnas tęsia kai kurių linknių vartojimo atvejus, nurodo Dabartinės Lietuvių Kalbos žodyno trūkumus ir priekaištuoja St. Vykintui už jo "neatsargumą" Dirvos Kalbos Kertelėje rašant.

V. Čižina iškelia santrupų rašybos (VLIK'as ALT'a ir t.t.) klausimą su šia pat dedamu redakcijos prierašu.

Neginčijant G. K. reikalingumo ir naudingumo, tenka tik pridurti, kad laikraštis nustoja aktualumo ir įžvalgumo nepatraukdamas kalbos klausimais pasisakyti (vairesnį bendradarbių būrelį. Vieno ar dviejų kalbos žinovų nuomonę pareikšti užtektų dar vietos ir mūsų spaudoje. Ypatingai tais atvejais, kada polemizuojama su tuo ar kitu spaudos bendradarbiu.

AIDAI -- mėnesinis kultūros žurnalas, leidžiamas Tėvų Pranciškonų, redaguojamas Ant. Vaičiulaičio, pasirodė savo lapkričio mėn. (9 nr.) laida. Pasipuošęs S. Daukanto paminklo Papielėje nuotrauka, žurnalas patiekia išsamią to istoriko gyvenimo ir darbų apžvalgą, paruoštą Z. Ivinskio. Turinyje taip pat apstu naujos ir originalios literatūros medžiagos.

Iz. Vasilūnas supažindina skaitytojus su naująja lietuvių opera tremtyje, tai St. Santvaro žodžiais ir J. Gaidelio muzika sukurta stambus (našas mūsų kultūrinio darbo aruodan.

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

PLANNING A PARTY? Call Sherwin's — Catering at our Party Center — Park Lane Villa Riviera Country Club.

SHERWIN'S
CARNEGIE at E. 105th SW. 5-0100

GREETINGS and BEST WISHES

HARVEY'S GULF SERVICE STATION

6602 Superior Avenue

361-9713

OPEN ON SUNDAY FROM 8 A. M. TO 3 P. M.

GREETINGS and BEST WISHES

TARANTINO BROTHERS INC.

KITCHEN CABINETS and COUNTER TOPS

17614 St. Clair Avenue

IV 1-0344

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

DOWD OLDSMOBILE

SEE THE MOST OUTSTANDING

1965 OLDSMOBILE EVER BUILT

2900 Mayfield Rd.

FA 1-9100

GREETINGS and BEST WISHES

MILT MILLER PONTIAC INC.

SEE THE NEW 1965 PONTIAC

FINEST EVER BUILT

RE 1-7300

22501 Shore Center Drive

JAU DABAR LAIKAS UŽSAKYTI DIRVA

1965 METAMS KAIP PRASMINGĄ

KALĖDŲ DOVANĄ

savo giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems.

Užsakantieji Dirvą vieneriems metams kaip Kalėdų dovaną moka tik 10 dolerių.

Pageidaujantieji užsakyti DIRVĄ Kalėdų dovanai, užpildo žemiau talpinamą atkarpą ir su čekiu ar pašto perlaide prisiunčia DIRVĄ, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Vardas, pavardė

Adresas

Priedų: čekis 10 dol.

Užsakančiojo parašas

DIDELIS PREKIŲ IŠPARDAVIMAS

VYKSTA LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE, 6905 Superior Avenue (Dirvos buveinėje).

Likviduojant prekyvietę, visokios prekės — importuoti kristalai, medžiagos, rankdarbiai, odos išdirbiniai, drožiniai ir kt. Kalėdų dovanoms labai tinkamos prekės parduodamos atpigintomis kainomis.

Čia gaunamos ir lietuviškos plokštelės.

Išpardavimas vyks iki gruodžio 31 d.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• V. Sidzikauskas lapkričio 20 d. New Yorke kalbėjo Santaros-Sviesos Federacijos suruoštame susirinkime, pradėdamas paskaitų ciklą, kokia turėtų būti mūsų laisvinimo politikos kryptis.

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas mano, kad mūsų ateitis pareis nuo dviejų dalykų: pačios tautos sąmoningumo ir tarptautinės padėties. Bendrai, V. Sidzikauskas buvo optimistiškas: jo nuomone, gyvenam priešaušrio laikotarpį. Tiesa, jis sutiko, kad pačią vyriausiąją kartą Lietuvoj tenka "nurašyti" — ji neberyžtinga; stalininį terorą pergyvenusieji taip pat palūžę; tačiau, jauniausioje kartoje atgyja politinė mintis ir tai duoda vilties.

Perėjęs prie tarptautinės padėties, V. Sidzikauskas pabrėžė, kad mums nereikia nekantrauti. Jis tvirtai tiki, kad mūsų pačių pastangos ir laisvojo pasaulio parama sugrąžins Lietuvai laisvę.

• Dail. Jurgis Račkus neseniai užbaigė Paryžiuje litografijų ciklą pavadintą "Terre et Ciel" (Žemė ir dangus). Ciklą sudaro 14 litografijų. Dail. Račkus gyvena Kanadoje ir jo kelionė į Paryžių šio ciklo sukurimui sponseravo Picture Loan Society of Toronto ir pavieniai kanadiečiai mecenatai.

Lietuviams dail. J. Račkus yra pažįstamas iš Santaros-Sviesos suruoštos jo sėkmingos parodos Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje.

• Dr. A. Razma, Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas, įnešė į LF dar tūkstantinę. Lietuvių Fondo valdyba yra gavusi įsipareigojimų dar dviejų lietuvių gydytojų po tūkstantį dolerių. Fondo adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629.

Eduardas Gumbaragis.

• Urugvajaus lietuviai turėjo kelias sporto žvaigždes, pasauliniai pagarsėjusius krepšininkus, o dabar turi ir futbole. Paskutiniaisiais metais vienu iš geriausių Urugvajaus futbolo žaidėjų yra Vladas Daukša. Po jo eina visa eilė kitų lietuvių. Vienas iš jų labai kopiantis į priekį, tai Eduardas Gumbaragis.

"Defensor" janualių futbolo komandos vadovybė apdovanojo E. Gumbaragį medaliu, kaip geriausį šio klubo žaidėją. Gi Urugvajaus Moksleivių Futbolo Federacija, sudariusi iš to krašto futbolo rinktinę, Eduardą išrinko kapitonu atstovauti Urugvajų Pietų Amerikos įvykstančiam me turnyre. Garbė jo tėvams ir visiems lietuviams!

• Lietuvių Fondas turi jau 600 narių, įmokėjusių nemažiau kaip 100 dol. Tuo 600-ju yra Petras Linkus, Christiana Lodge vasarvietės savininkas. Pagrindinis Fondo kapitalas peržengė

157,000 dolerių sumą. Tautiečiai kviečiami švenčių proga nepamiršti Lietuvių Fondo, padovanojant gražiausią šventinę dovaną, įsirašant nariu į LF eiles.

NUTUPDYTAS MIEŽELAITIS

N. Y. Times paskelbus straipsnį apie tai, kodėl E. Mieželaitis Washingtono buvo atsisakyta suteikti vizą įvažiavimui su Sov. S-gos delegacija, kartu aprašant ankstyvesnius jos vizitus, kurių pasėkoj atsirado poema apie Brooklyno tiltą, vaizduojanti New Yorką supuvusia uola, primenančia Dikenso laikus, Kiti Washingtono sluoksniai dabar nurodo, kad E. Mieželaitis, kaip okup. Lietuvos rašytojų d-jos pirmininkas, priklauso aukštesnei sovietinių pareigūnų kategorijai, gi nepripažįstant Lietuvos okupacijos, kaip tokiam vizą ir atsisakyta išduoti. Jis galės gauti vizą tik kaip eilinis Sov. S-gos turist.

CHICAGO

• L. S. T. Korp! Neo-Lithuania ir L. T. A. Sambūris Chicagoje NAUJŲJŲ 1965-jų METŲ susitikimą rengia 1964 gruodžio mėn. 31 dieną, FERRARA CATERING salėje, 5609-21 West-North Ave. (ten pat, kur praeitais metais). Dvi parkinimui aikštės antrojo pusėj gatvės.

Vakariinė bus patiekiamą 9-10 val. 30 min. Gros Korp! Neo-Lithuania orkestras. Korporantai dalyvauja su spalvomis.

Vietos užsakomos iki gruodžio mėn. 28 d. imtinai pas M. Šimkų 9-3 ir 5-8 val. Tel. CL 4-7450.

Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio Valdybos Chicagoje

• Lietuvių Vaikų Namelių Chicagoje Kalėdų eglutė įvyks gruodžio 19 d. (šeštadienį), 3 val. p. p., Vyčių salėje, 2453 West 47 Street.

Lietuvių Vaikų Namelius suorganizavo ir veda Montessori Draugija. Šiuo metu namelius lanko virš 40 vaikų. Vaikai gražiai auklėjami lietuviškoje dvasioje pagal Montessori sistemą.

KALĖDŲ EGLUTĖ

K. Donelaičio lit. mokykla š. m. gruodžio 5 d. užbaigė pirmąjį šių mokslo metų trimestrą. Mokykla stropiai ruošiasi Kalėdų eglutei, kuri įvyks gruodžio 19 d., šeštadienį, 6 val. vakare. Programoje bus mokyti D. Vinčašienės dviejų veiksmų veikalėlis "Kalėdų naktis", atskirų skyrių ir klasių tautinių šokių ir, žinoma, Kalėdų Senelis. Visuomenė kviečiama atvykti ir pasidalyti giedria kalėdine nuotaika.

K. Donelaičio lit. mokyloje Kalėdų atostogos prasidės gruodžio mėn. 19 d., tuoju po eglutės. Pamokos vėl prasidės 1965 m. sausio mėn. 9 d., 9 val. ryto.

Visiems K. Donelaičio mokyklos prieteliams linkime kuo linksmiausių šv. Kalėdų ir laimingiausių Naujųjų Metų. (b)

NEW YORK

• New Yorko Balso vajas pratęsiamas iki Kalėdų švenčių. Tuo tarpu pripildyti iki lubų Balso sandėliai rūbais ir skyriaus kason jau įplaukė per 2,600 dolerių. Vajaus vadovybė išsiuntinėjo pakartotinai prašymus tiems, kurie dar neaukojo.

Oficialus vajaus užbaigimas įvyks 1965 m. sausio 16 d., 6 val. vak. Apreiškimo parapijos salėje. Trys aktoriai iš Chicago (N. Martinaitytė, J. Kėlečius ir L. Šleiny) suvaidins tris veikalus. Po vaidinimų šokiai, užkandžiai.

Vinco Krėvės minėjimo aktyvieji dalyviai. Stovi iš kairės: inž. J. Ardys, prof. A. Sennas, A. Krėvytė-Mošinskienė, prof. J. Puzinas, M. Krėvienė, J. Palubinskas, dr. V. Maciūnas ir K. Ostrauskas.

Vinco Krėvės minėjimo Philadelphiajoje dalyviai.

A. Vaškio nuotrauka

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Jau senokai pasigendama platesnės informacijos apie Philadelphiajos organizacijų ar pavienių asmenų veiklą. L. B. Philadelphiajos Apylinkės V-bos iniciatyva buvo suauktas spaudos ir foto korespondentų bei radio valandėlės redakcijos atstovų pasitarimas. Pasitarimo išdavoje susikūrė Informacijos Klubas, kurį ieina: Darbininko atstovas K. Čikotas, Dirvos -- P. Mitas, Draugo ir kitų laikraščių -- J. Bubelis, Radio valandėlės -- H. Savickas, foto korespondentai V. ir A. Gruzdziai ir A. Vaškis. Kiti besidomaujantieji šiuo klausimu, kviečiami įsijungti į šį klubą. Klubu vadovu pusmėčiui sutiko būti K. Čikotas. Tačiau, Philadelphiajos organizacijos ar pavieniai asmenys, turintieji kokių pranešimų iš jų veiklos ar gyvenimo, gali kreiptis pas aukščiau paminėtus asmenis.

V. KRĖVĖS MINĖJIMAS

Š. m. liepos mėn. 7 d. suėjo 10 metų, kai netekome išklausaus tautos rašytojo V. Krėvės-Mickevičiaus. Šią liūdną sukaktį atžymėti, L. B. Philadelphiajos Apylinkės Valdyba gruodžio mėn. 5 d. suruošė minėjimą. Minėjimas buvo pradėtas šv. Andriejaus bažnyčioje mišiomis, velionies kapo lankymu ir vakare Tarptautinio Instituto patalpose Akademija. Į minėjimą atsilankė velionies žmona, dukterė, kiti giminės ir gražus būrys aktyviosios vietos visuomenės, Akademiją pradėjo Apylinkės vicepirm. Dr. J. Puzinas, trumpai palietęs V. Krėvės biografiją. Po to buvo išklaustas velionies žodis į pavertą Lietuvą, trekdutas per jo 70 metų amžiaus sukaktį suruoštą taip pat Philadelphiajoje. Iš velionies žodžių tryško meilė tėvynei ir liūdesys, kad jam gal jau neteks jos išvysti. Šeštadieninės mokyklos mokinukai padėjo gyvų gėlių prie velionies pomirtinės veido nuotraukos. Labai gražiai prisiminė velionį jo sponsorius, buvęs Lietuvoje profesoriumi, o dabar dirbęs Pensilvanijos universitete, A. Sennas. Prisiminęs jo pažintį ir draugystę Lietuvoje, kur V. Krėvė buvo jo dekanas, nusiskundė, kad turėjęs daug sunkumų atsikviesti į šią Ameriką. Prof. Sennos nuomone, V. Krėvė yra žymiausias lietuvių rašytojas, vertas Nobelio premijos, kurią jis ir bandęs V. Krėvėi gauti, bet nepavykę.

Čia Pensilvanijos universitete studijavusių studentų vardu, kur V. Krėvė dirbo, kalbėjo rašytojas K. Ostrauskas. Kaip apie rašytoją ir jo kūrybą, labai giliai atsiliepė buvęs

velionies studentas Dr. V. Maciūnas, pabrėždamas jo temų platumą, kurios siekė ne tik taip vaizdžiai aprašyti kasdienišką gyvenimą, Lietuvos senovę, Šventąjį Raštą, bet net Indijos religiją. O koks jo kalbos žodinumumas, stilius ir kitos garsaus rašytojo savybės.

V. Krėvės kūrybą labai gražiai pavaizdavo aktorius J. Palubinskas, padėklamuodamas kunigaikštį Margerį ir Arą. Minėjimo proga buvo jo raštų, rankraščių, asmeniškių daiktų ir jo atvaizdų parodėlė. Minėjimą uždarė apylinkės pirm. inž. J. Ardys.

Labai gražiai prie šio minėjimo prisidėjo Philadelphiajos Moterų Atstovybės Klubas narės, suruošdamos arbatėlę, kur susirinkusieji turėjo progos dar asmeniškai pasidalyti išpūdžiais apie mūsų didįjį rašytoją.

TRUMPAI

Š. m. lapkričio mėn. 14 d. susituokė vietos tautinių šokių vadovė J. Bendžiūtė su New Yorkiečiu J. Lapurka.

Š. m. lapkričio mėn. 28 d. susituokė R. Tautkus su A. Gaičalaite.

Naujųjų Metų sutikimą Philadelphiajoje ruošia Moterų Atstovybės Klubas. Įėjimas 10 dolerių. Smulkesnį informaciją galima gauti pas Klubu v-bos naries.

1965 m. sausio mėn. 16 d. Lietuvių Muzikalinėje salėje, Philadelphiajos Tautinis Ansamblis ruošia koncertą. Programoje be vietos ansamblio, dalyvaus ir Ritos ansamblis, vadovaujamas A. Kačanausko.

1965 m. sausio mėn. 9 d., įvyks sutuoktuvės R. Šalčiūnaitės su baltimortiečiu K. Česoniu.

BALFAS PRIMIGO...

Lapkričio 8 d. ir 22 d. šauktas Balso visuotinis susirinkimas nesusilaikė nė minimalinio skaičiaus dalyvių. Iš senosios valdybos likę trys asmenys sudarė dar gyvąjį Balso organizacijos branduolį, iš kurio tikimasi vėl išskirti sekantiems metams naują valdybą, jei lietuviškoji visuomenė panorės ar susirūpins šios organizacijos gyvybę išlaikyti.

Kiek čia seniai, dar gyvendami Europoje, nusižeminę taikstėmės prie Balso įstaigos durų, maldavome gauti kokią Balso atsiųstą gerybę ar maisto kruopelę, o atsidūrę svečiose šalyse tą

patį šalpos sentimentą kitiems ten likusiems, atrodė, skubame išgarinti. Teisingai sena žmonių išmintis sako: sotus alkano neužjaučia. O vis dėlto šį posakį negalima priimti kaip visuotiną bei išimčių taisyklę. Lietuvių visuomenėje yra dar daug nuoširdžių visokeriopai šalpai atsidavusių žmonių per kurių aukas daug kam palengvinamas vargų dienų gyvenimas ar padedama suorganizuoti ir išvystyti visokią kitą jau šakotesnę mūsų kultūrinę bei bendruomeninę veiklą. Gal tik visa bėda ta, kad nemaža iš mūsų yra tokių kurie taria sau -- tie ar anie šį kartą apsieis ir be manęs ar mūsų.

Kai šitokių daugiau tarp mūsų atsiranda, o veiklesnieji ima pamažu pavargti -- daugiau atsileisti viržius bendrąjį "vežimėlį" traukus, kas tada daryti su tuo sunkumėliu talkininkų pritrūkų? Kitas tars -- pristabdyti judėjimą. Taip, betgi vėl žinokime, kas neina pirmyn, tas slenka atgal. Nesinori pagalvoti, kad Philadelphiajoje Philadelphiajos lietuvių bendruomenėje užgęstų noras visokeriopu darbu ir šalpa Balso skyriui išlaikyti bei tolimesnį jo gyvavimą užtikrinti. Šis Balso organizacinis stabtelėjimas tebūnie gilus atsipūtimas stojusiems vėl prie kilnaus artimo šalpos darbo ir pasiaukojimo, kurs šiuo metu taip prasmingas ir visur reikalingas

LOS ANGELES

• Lietuvių žurnalistų Sąjungos Los Angeles skyriaus narių metinis susirinkimas įvyks gruodžio 19 d. (šeštadienį), 7 val. vak. Lietuvių Namų salėje, Los Angeles, Santa Monica Blvd., 4421.

Dienotvarkėje: Prezidiumo rinkimai, Valdybos pranešimas, Revizijos komisijos pranešimas, Naujos valdybos rinkimai, Revizijos komisijos rinkimai, Klausimai, sumanymai, diskusijos.

Sakytu laiku kvorumui nesusirinkus -- už pusės valandos susirinkimas bus skaitomas teisėtu, nežiūrint susirinkusiųjų narių skaičiaus. Valdyba kviečia visus narius šiame susirinkime dalyvauti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI DIRVOS
PRENUMERATĄ!

PADĖKA

Mano gilaus sielvarto ir didžio liūdesio valandoje, mirus mano brangiam vyrui

A. A.

JUOZUI PINKUI

reiškiu širdingą padėką kun. klebonui B. IVANAUSKUI, kun. P. DZEGORAČIUI ir kun. GOLDIKOVSKIUI už maldas ir palydėjimą į kapus.

Nuoširdžiausiai dėkoju giminėms, velionio draugams ir pažįstamiems ir visiems, užprašiusiems šv. Mišias už velionio sielą, prisijungusiems gėlių ir lankiusiems velionį.

Dėkoju karsto nešėjams už paskutinį patarimą ir visiems dalyvavusiems laidotuvėse.

Antanina Pinkuvienė

Mūsų šeimai artimai

ZOFIJAI KNOPFMILERIENEI

Wiesbadene, Vokietijoje, mirus, jos dukrai TATJANAI ir sūnui LEONUI su šeima, skaudaus liūdesio valandoje, giliausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Vera, Aleksandras, Olegas, Liudmila ir Jurgis Gešventai